

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podružj. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L. — Posamezna številka 60 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 11. oktobra naslednje vojno poročilo:

Na fronti pri Alameinu zelo živahno topniško delovanje.

V letalskih dvobojih je sovražno letalstvo izgubilo tri letala po zaslugi nemških lovcev in tri nadaljnja po zaslugi italijanskih lovskih letal. Dve izmed teh letal je sestrelil naš lovec v posameznem poletu, ki je drzno napadel patrolo treh sovražnih letal. Med bombardiranjem, ki so ga izvedli naši oddelki nad vojaškimi cilji na Malti, so nemški lovci sestrelili dve angleški letali. Z bojnih akcij zadnjih dveh dni se niso vrnila štiri naša letala. Naša atlantska podmornica pod poveljstvom kapitana Guida Saccarda je torpedirala in

potopila angleški transatlantski parnik »Ironsides«.

ki je izpodrival 20.000 ton, in je razen tega s torpedi hudo zadela transatlantski parnik »Nea Hellas« ali bivšo »Tuscanijo« s 17.000 brutoregistrskimi tonami.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 11. oktobra poročilo, iz katerega povzemamo:

V severozapadnem delu Kavkaza so nemške gorske čete, podprte od oddelkov letalstva, vrgle sovražnika z nadaljnjih višinskih postojank.

Sovražnikove sile, o katerih je bilo javljeno, da so obkoljene, so bile po brezuspešnih poizkusih, da bi prodrle obkolitev, stisnjene na najtesnejši prostor. Te sile bodo v kratkem popolnoma uničene. Ob Tereku so bili zavrnjeni močni sovražnikovi protinapadi. Napadi močnih letalskih sil na Grozni, ki je zaradi bencina in petroleja za sovjetsko vojsko izrednega pomena, so povzročili velika razaranja. V Stalingradu so bile z učinkovitim topniškim ognjem razbite mnoge postojanke sovražnika. Njegovi razbremenilni napadi s severa mesta so se izjalovili. Na fronti ob Donu so bili pri krajevnih napadalnih podvigih razdejani številni bunkerji, ujeta je bilo več vojakov, in zaplenjeno mnogo orožja. V južnovzhodni Angliji so bile podnevi napadene vojaške naprave in prekrbovalni obrati z bombami težkega kalibra.

Iz nemškega izrednega vojnega poročila 10. oktobra povzemamo: Nemške podmornice so pred Južno Afriko hudo zadele angleško-ameriški lazijski promet.

Potopile so neposredno pred pristaniščem Capetownom v presenetljivem napadu 12 trgovinskih ladij.

Druge podmornice so potopile ob zapadni obali Afrike pred angleško-ameriškim oporiščem Fleetownom, pred južnoameriško obalo v Zalivu sv. Lovrenca in v hudih viharjih na severnem Atlantskem morju 10 ladij. Med temi je bila tudi 15.000 tonska velika angleška hladilna ladja »Andalusia Star« z velikim tovorom živil.

Nemško vojno poročilo 12. oktobra poroča, da so bile

uničene sovjetske sile, ki so bile obkoljene na cesti proti Tuapseju.

V hudih borbah po gorah je bil tako razbit velik del ene sovjetske gardne divizije kakor tudi del gorske strelske divizije. Razen tega je bilo zavzeto nad 400 postojank, ujeta mnogo sovjetskih vojakov in zaplenjeno mnogo orožja.

Budimpeštanski dnevnik »Pester Lloyd« piše v uvodniku o Italiji v vojni. Po ugotovitvi volje do zmage, ki prešinja italijanski narod,

opozarja list na sodelovanje Italije v zdajšnji vojni. Italijanske oborožene sile, piše list, so delovne povsod, kjer se ruši angleški imperij. V Afriki in na Sredozemskem morju so italijanske

Italijansko topništvo v akciji na Donu

Najvišje hrvatsko odlikovanje Visokemu komisarju

Pred dnevi je prišel konzul Nezavisne Države Hrvatske v Ljubljani gospod dr. Ivanič kot zastopnik Poglavnika v vladno palačo, da preda Visokemu komisarju odlikovanje velikega reda kralja Zvonimira z zvezdo. Hrvatski konzul je bil sprejet s častmi, ki gredo njegovi uradni stopnji, in je pozdravil Visokega komisarja, ki ga je spremlil v svoj urad, kjer je bilo navzočih več odličnikov. G. dr. Ivanič je izrazil Ekscelenci Grazioliju svoje živo zadovoljstvo, ker ga je Poglavnik pooblastil, da preda v njegovem imenu visoko odlikovanje. Ko je nato s toplimi besedami izrazil hvaležnost Hrvatov za delo, ki ga je izvršil Ekscelenca Grazioli, je konzul po-

udaril delež, ki ga ima Visoki komisar v tovariških odnošajih, kateri vežejo oba naroda v orožju. Ob koncu nagovora se je konzul prisrčno spomnil Duceja in Poglavnika in zaželel srečo bojevnikom obeh držav. Ekscelenca Grazioli je izjavil svojo globoko hvaležnost za visoko priznanje, ki mu ga je s tem dal Poglavnik, ter je sočasno izjavil svojo prisrčno zahvalo konzulu dr. Ivaniču za trud, ki ga je dokazal pri sodelovanju, in za prizadevanje, da se čim boljše rešijo vsa vprašanja, tičočja se obeh zavezniskih držav. Visoki komisar je nato posvetil svojo misel Poglavniku, Duceju in oboroženim silam obeh držav.

Gobam in kostanju so cene postavljene

Zaradi večjega dovoza raznovrstnih užitnih gob in kostanja v Ljubljano je mestni tržni urad Visokemu komisariatu predložil najvišje dopustne cene za gobe in domači kostanj in jih je ta odobril.

Te cene veljajo za Ljubljano od sobote 10. t. m. zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati sveže gobe in jih plačevati, so naslednje:

Žlahte gobe 10.50 lir za kilogram. V skupino žlahtnih gob spadajo: užitni goban, globanja ali jurček (boletus edulis), bronasti goban (boletus aereus) in karželj (amanita caesarea).

Užitne gobe II. skupine 6 lir za kilogram. V to II. skupino spadajo: turek (boletus rufus), brezov goban ali ded (boletus scaber), sladki goban (boletus impolitus), maslenka (boletus luteus), lični goban (boletus elegans), zrnati goban ali ovčarka ali slinavka (boletus granulatus), borov glivec (sparassia ramosa), brinjevka ali stirovka (lactaria deliciosa), sivka ali mraznica (tricholoma portentosum), čebular (tricholoma colossus), lisička (cantharellus cibarius), mrtvaška trobenta (craterellus cornucopioides), rumena trobenta (craterellus lutescens), medvedje tačke ali rumena griva (clavaria flava), rumeni ježek

uspehe italijansko-bolgarskih gospodarskih pogajanj.

Poluradni »Dneš« piše: »Bolgarski narod sprejema z radostjo vest o srečni zaključitvi nove pogodbe z Italijo. Spet sta se obe prijateljski državi srečali na poti plodnega sodelovanja.« List »Slovo« pravi: »Razgovori ministra Zaharijeva v Rimu so se zaključili s polnim uspehom in z najboljšimi upi na čedalje tesnejše sodelovanje med obema državama. Izredno važno je, da bo zgrajena prometna pot med Donavo in Adrijo. Ta pot bo skrajšala razdaljo med Bolgarijo in Italijo.«

oborožene sile po dveh letih vojne in junaških dejanjih vsillie sovražniku svojo voljo. Danes je angleški vojni mornarici zaradi hrabrosti, sposobnosti in vztrajnosti italijanskih mornarjev in letalcev zaprta sredozemska pot. Trditve o nepremagljivosti angleške mornarice se je zrušila pod silno hudimi udarci italijanske mornarice, piše list. Tudi v Rusiji zmagovito nastopajo hrabri vojaki Italije.

Iz Sofije poročajo: Listi obširno obravnavajo obisk bolgarskega ministra za trgovino Zaharijeva v Rimu in

Dr. Marko Natlačen žrtev komunističnih izkoreninjenec

Mera je polna in ni več oklevanja v borbi proti zločinskemu komunizmu

V torek 13. t. m. se je nekemu komunističnemu zločincu, preoblečenemu v duhovnika, posrečilo priti v stanovanje bivšega bana dr. Marka Natlačen v Ljubljani. Zločinec se je pri vstopu poslužil kot pretveze nekega priporočilnega pisma. Medtem ko je dr. Natlačen odpiral pismo, je komunistični razbojnik potegnil samokres, oddal dva strela bivšemu banu v glavo in ga na mestu usmrtil.

Ko je izvršil svoj izredno podli zločin, je skušal morilec pobegniti ter je vdrl v kuhinjo. Tu ga je presenetil Natlačenov sin Marko in ga skušal zadržati. Med ruvanjem s komunističnim morilcem je slednji udaril sina po glavi z ročajem samokresa, nato je prekobil okno ter skočil preko nizkega zidu ograje. Tako je prišel na cesto, kjer ga je čakal drugi pajdaš s triciklom.

Novica o najnovejšem komunističnem zločinu se je ko blisk razširila po Ljubljani. Povsod je zbudila najgloblji vtisk. Vsak se je zgrozil ob tem novem podlem zločinu in v najostrejši odpor proti morilskemu komunizmu in njegovim privr-

žencem. Zahrbne umore kot politično sredstvo je treba že samo po sebi odklanjati. Kar pa počenja komunisti, niti ni več politična borba, temveč je še vdajanje pokvarjenec najnižjim zločinskim nagonom. Pokvarjenci, ki se igrajo voditelje komunistov, so si zastavili nalogo, zavesti naše ljudstvo na pot najpodejšega zločinstva in neizbežne pogube.

Za iskrenega Slovenca ne more biti več izbire. Vsi se moramo strniti v eno in z vsemi sredstvi izločiti iz sebe komunistične zločince, ki s svo-

jimi zverstvi tiščijo ves narod v pogubo. Komunistični izkoreninjenec je malo mar usoda našega ljudstva. Z neverjetnim cinizmom ograjajo zato njegov obstoj in njegovo bodočnost prav pri koreninah. Z umorom dr. Natlačen je mera polna. Vsak, kdor hoče dobro sebi in svojemu narodu, se mora pridružiti nelzprosnim borbi proti komunizmu, ker se ne more nihče več izgovarjati, da ni spregledal zločinske komunistične igre.

Zakaj je padel mož, ki je bil zmerom delaven za svoje ljudstvo? Zakaj je padel zdaj, ko se je bil umaknil iz javnega življenja in živel le še za svojo družino? Padel je, ker ni bil komunist in ker je bil proti komunističnim zablodam, proti zablodam, katerih smoter je načrtno pobijanje tistih ljudi, ki slutijo in vedo, da je komunizem stoodstotna nesreča za vsak narod. Komunizem je tista miselnost, ki dviga iz temnih kotov mračneže, sadiste in izrojence, da začnejo iskati zadoščenje svojim abnormalnim zablodam. Prav strahopetni, zavratni umor dr. Marka Natlačen je med najtrdnjšimi dokazi, da je komunistični nauk kriv nauk. Strahovalsko nasljuje z atentati proti volji naroda ne more prinesiti narodu raj. Umor je umor. Kdor ga je izvršil, ima krvave roke, s katerih ne bo nikdar zbrisal madežev, ker jih zbrisati ne more. Žrtve morilskih izprijenec, ki jih je že dolga vrsta, kriče po zadoščenju. Zato ponav-

Neskončna je veriga partizanskih grozodejstev

Poročila, ki prihajajo iz naših krajev o partizanskih zločinih, so tako strahotna, da se zdijo človeku, kakor bi se bil spet povrnili stari vek.

Pred seboj imamo poročila o dogodkih v vasi Spodnjem Logu na Kočevskem. Kakor tej se je v preteklih mesecih godilo po Dolenjskem in Notranjskem tudi mnogim drugim vasem, ki so bile osvobojene od trockističnih partizanov. Poročilo pravi med drugim:

»V Spodnjem Logu je bilo nekako partizansko oporišče. Tu so se zbirali njihovi oddelki, kadar so se odpravljali na kak podvig. Večkrat so napadli zlasti Stari trg ob Kolpi in se vsakokrat zbrali pri nas. Vodil jih je neki Johan, o katerem pravijo, da je bil prej rudar v kočevskem premogovniku. Nad Stari trg so šli trikrat ali štirikrat, vsakokrat brez uspeha. V juniju enkrat so napadali ves dan. Ko so se zvečer slabe volje in utrujeni vračali skozi Spodnji Log in so jih ljudje izpraševali, kako in kaj, so jim kratko in nejevoljno odgovarjali: »Gremo z akcije«. S prvega pohoda so prinesli s seboj tudi dva mrtva in ju naslednji dan pokopali. Že čez nekaj dni pa se je izvedelo, da je bilo na partizanski strani v resnici mrtvih okrog 20 in da so ostale pokopali v nekem gozdu, dva pa prinesli s seboj, da bi ljudje mislili, da niso imeli več izgub. Ker se je to med ljudmi govorilo, od poznejših »akcij« niso padli več prinašali s seboj.

Ljudi v Spodnjem Logu in vsej okolici so komunisti silno strahovali. Morali so jim dajati obleko in hranó. Kdor se je upiral, ali samo mrmral, so ga odvedli v gozd. Moral je vzeti s seboj denar in nekaj obleke in hrane. Govorili so jim, da bodo morali za kazen za svojo odpornost nekaj časa

zalogo. V svrhu lažje prebavljivosti moramo na primer čebularju sleči kožico s klobuka, medvedjim tačkam porezati vršičke, ježke ostrgati in tako naprej.

Nabiralce pa opozarjamo, naj gob, ki jih ne poznajo, nikar ne trgajo ali ne razbijajo, saj so morda prav dobre vmes ali pa vsaj s svojimi živimi barvami krase naše gozdove.

Domačemu kostanju je določena najvišja dopustna cena 4 lire za kilogram.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti enako kakor pri vsem blagu vidno označene.

K temu naj bi pripomnili, da so letos gozdovi polni zlasti kravjač (boletus bovinus), ki jih je sicer neprijetno rezati zaradi lepljive kože na klobuku, a so prav dobre gobe za juho in tudi za sušenje. Enako v zadnjem času ne manjka cigánov (rozites caperata), ki so za vsestransko rabo. Naj bi se tudi ti dve gobi, ki ju mnogi nabiralci nabirajo, vnesli v gornji seznam. Isto velja za zajčke (tricholoma conglabatuom).

Sladkega gobana (boletus impolitus), ki je gorl označen, nabiralci pretežno ne poznajo. Izredno redek je letos kakor zmerom bronasti goban (boletus aereus), ki je odlična goba.

ljamo: Za poštenega in iskrenega Slovenca, ki želi narodu dobro, ni več izbire!

Komisar Kukovič je padel od zločinske komunistične krogle

Dne 8. t. m. zjutraj ob 7.30 so trije neznanzi napadli policijskega komisarja Kazimira Kukoviča in oddali nanj nekoliko streliv. Hudo ranjena g. Kukoviča so takoj z rešilnim avtom prepeljali v splošno bolnišnico, kjer je bil takoj operiran. Morilci so pričakali g. Kukoviča v Medvedovi ulici in se poslužili samokresa na bobnič. Prva krogla je prodrla Kukoviču pljuča, druga hrbtnična vretenca, tretja pa roko. Zatem so streljali še na njegovega tovariša, ki pa ni bil ranjen. Prva dva strela, ki sta zadela g. Kukoviča, sta bila smrtno nevarna, tako da je komisar Kukovič v hudem trpljenju umrl. Komunistični teroristi so g. Kukoviča zalezovali že daije časa in po vsej verjetnosti je bila krogla, ki je nedavno usmrtila policijskega agenta Habjana, namenjena Kukoviču. Zločin je zbudil v Ljubljani veliko ogorčenje, ker je g. Kukovič znan kot dober in vester uradnik.

Kaj pa je storil Kukovič, da so mu komunistični strahovalci pretrgali nit življenja? Rajnki je bil dober in vester uradnik, pa komunist ni bil, kakor ni in ne more biti komunist nihče, čigar možgani so zmožni treznega presojanja. Tisti, ki si v program svojega političnega prepričanja postavljajo na eno izmed prvih točk ubijanje, so zločinci. Z ničemer ne moreš opravičiti zahrbtni umor poštenega človeka. Paradiža ne boste prinesli ljudstvu s morjem krvi. Tudi policijski komisar Kazimir Kukovič je med žrtvami, ki odpirajo oči razsodnim Slovincem!

pri partizanih delati, potem pa da bodo izpuščeni. Vendar se od teh nesrečnežev menda ni nihče vrnil. Nekaj so jih našli kasneje v zasilnih grobovih po gozdih. Na trupih se je poznalo, da so bili nekateri ubiti, drugi obešeni in le nekateri ustreljeni. Med žrtvami so možki in ženske, stari in otroci. Koliko je njih število, še ni bilo mogoče ugotoviti, ker so juč razkropljeni na vse strani in se še ne ve natanko, kdo vse manjka. Poleg drugih je bil umorjen Mihael Koce, brat bivšega narodnega poslanca. Pogrešajo tudi njegovo sestro.

Neki drugi partizan je nekaj dni kasneje mirno pripovedoval, kako je dečka ustrelil v glavo in da je bil ubil tudi njegovo mater, ki je prišla naslednjega dne v gozd polzvedovati za svojim sinom. Pri partizanih je bilo tudi nekaj mladih žensk, ki niso bile nič boljše od moških in so tudi same pomagale trpinčiti in moriti nedolžne ljudi.

Prebivalci pri nas in v okolici so že od vsega začetka niso navduševali za partizane, čeprav takrat še ni bilo znano, kakšne grozne zločine počenja. Ljudje so nagonsko čutili, da jim more partizanstvo prinesiti le nesrečo, in so se zato držali ob strani. Čim bolj je bilo nezadovoljstvo ljudstva. Zato so potem partizani začeli tako silno besneti nad nedolžnimi ljudmi, ki so poslej živeli v večnem strahu pred njimi.

Domači zdravnik

Ravnanje z božjastnikom ob napadu. Božjast je bolezen na možganih in ima različne vzroke. Božjastni napadi se tem gosteje ponavljajo, čim hujska je bolezen. Božjastni človek pri napadu zakriči in se zgrudi nezavesten na tla. Popade ga krč po vseh mišicah ter se premetava po tleh sem in tja. Obraz je videti zaradi tega skremžen in zardel. Jezik drži stisnjen med zobmi, iz ust poganja penaste silne. Doslej še nimamo zdravila za to bolezen. Ker se ti napadi kaj radi pripetijo na cesti, prenesti takega ubožca v sobo in ga dobro podložiti, da se pri premetavanju ne poškoduje. Kaj drugega ti ni treba storiti, zakaj krč v nekaterih minutah preneha in napad je pri kraju. Napačna navada pa je, božjastnega v napadu oblitati z mrzlo vodo in mu zravnati sključene ude. Vse to nič ne pomaga in prav lahko se ti primeri, da bolniku v razburjenosti zlomiš palec. Pomisli vselej, da vsak tak krč izvira iz bolnih, razdraženih možganov, ne pa iz udov. Ko se možgani pomirijo, preneha tudi krč v udih.

Obnavljajte naročnino!

NORAH LOFTS

V SUŽENJSTVU

7

»Da.«

»Kaj bedna krčma je to,« je nadaljeval Drury, »pri Slomeyju Candlerju ne dobiš drugega kakor slabo pivo. Pa saj se tudi ne preživlja s tem, da toči pivo. On dela zame. In zdaj pazi! Povedal ti bom natanko, kaj bo tvoje delo. Zapomni si: Dick Tench bo prišel k vam s čredo konj. Ne bo težavno doizvedeti, kam jih povede. Gostje navadno odkrito govore z Jobom Wainwrightom, saj vedo, da zna držati jezik. Ko boš končala službo, se odpravi k Slomeyju in mu povej kar si izvedela. On mi bo poslal glasnika, ki bo takoj sedel na konja. Dve uri pozneje bom že imel tvoje poročilo in se lahko ravnal po njem. Seveda ne boš ostala sama pri Dicku Tenchu. Imej oči in ušesa za vse odprta! Če pridejo sem ljudje, ki so zaključili dobre posle, ali mlade dame z dragocenostmi ali mladici, ki razsipljejo denar, vse mi boš sporočila... in jaz bom skrbel, da dobiš svoj del.«

Ela se mu ni upala seči v besedo, čeprav jo je žgala želja, da bi mu povedala vsaj en razlog, ki bi mu moral pokazati, da ji je kratko malo nemogoče sprejeti njegov predlog. »Nikdar ne bom utegnila iti štiri milje od doma«, je izpregovorila. »V vsem svojem življenju sem bila največ eno uro z doma. Takoj bi opazili.«

»Dobri Bog! Kakšno življenje!« je zamrmral. »Vedel sem, da Wainwright izrablja svoje ljudi, toda na tak način... Kako pa ponoči? Ko odidejo gostje spat in nimaš nobenega dela več, tedaj pač lahko greš zdoma?«

»To na bi Hestera opazila«, je pripomnila.

»Hestera? Kdo za vruga pa je to?«

»Moja hči. Deset let šteje.«

»Pa pošlji njo — menda se lahko zaneses, da bo držala jezik za zobmi. Otroci so odlično sredstvo za prenašanje sporočil. Povsod se lahko izmuznejo in nikomur ne pride na misel, da bi jih sumil.«

»Za noben denar na svetu ne bi pustila svojega otroka tako daleč po cesti«, je odvrnila Ela in videla, kako se je njegov obraz v trenutku vznejevoljil. »Sama bom šla... bom že nekako uredila«, je naglo dodala v svesti si, da ima do Hestere še druge dolžnosti, ne samo to, da jo mora varovati nevarnosti na cesti. Zdal se ji je ponujala priložnost, da pride do denarja, do lepega denarja, priložnost, ki se je mora poslužiti, ker se ji najtržje nikoli več ne bo ponujala.

»Prevzamem«, je dejala odločno.

Malj Tom je kar žarel. »To je pametna beseda!« je vzkliknil. »Pa še nekaj ne smem pozabiti: Če kdaj ne bi našla Slomeyja doma, lahko poveš vse, kar imaš, njegovi hčerki Kati. Ona bo prevzela sporočilo, in če treba, tudi sama sedla na konja.«

»Lahko se zanesete name, gospod,« je dejala Ela. »Potrudila se bom, kolikor mi bo le mogoče.«

SESTO POGlavJE

Tako je postala Ela banditova pomočnica.

Za trenutek je minila nevarnost, da pridejo njene tatvine na dan, zato pa jo je zdaj mučila strašna misel na ponočno romanje, ki jo je čakalo v eni izmed naslednjih noči.

Nekega hladnega, viharnega dne malo pred božičem se je pojavil pri »Zlatem runu« Dick Tench. Privedel je šest močnih, lepih žrebcev. Že s svojimi prvimi besedami je uničil Elino upanje, da ji bo prizaneseno. »Evo me spet pri tebi, Wainwright, stari dečko!« je tako glasno zaklical, da ga je Ela slišala v gornje prostore. »Mi lahko odkažeš kakšen hlev samo za moje konje? Prav drage živali

so; upam, da bom dobil na sejmu v Norwichu lepe denarje zanje.«

Do tega frenutka se je Ela tolažila z možnostjo, da ji bo nemogoče poizvedeti, kam je namenjen konjski mešetar. Dokler ni imela nobenih poročil za Toma Druryja, dotlej si tudi ni očitala, da leži noč za nočjo v svoji postelji, zdaj pa, ko je vedela nekaj, kar bi mu lahko koristilo, zdaj se je morala odločiti: ostati doma in priznati, da je njena strahopetnost večja od njene ljubezni do Hestere, ali pa vzeti nase strahote nočnega potovanja.

Ela je končala svoje dnevno delo, po posteljah je porazdelila vročo opeko, poskrbela je, da je v vseh oddanih sobah gorel ogenj, nato pa je šla v kuhinjo. Ko so v hiši ogasili luči, se je Ela napolnila v svojo sobico.

Hestera je trdno spala. Ela si je ogrnila volneno ruto in se s plašno utripajočim srcem splazila po stopnicah na prosto.

Pot skozi noč je bila prav takšna, kakor jo je bila pričakovala. Burja se ji je zapletala v volneno ruto in jo z ledenimi zrni šibala v obraz. Spotikala se je ob kamenje, padala in spet vstajala, hitela dalje, se s svojimi cokoljami pogrezala v cestno blago, zdaj zašla s poti in se do krvi opraskala ob grmovju, potem je tipala naprej, da se v naslednjem trenutku znova vgrezne v cestno jamo. A nič je ni moglo prisiliti, da bi se vrnila in se odpovedala zlatnikom, ki so se ji obetali in jih je tako krvavo potrebovala za Hesterino bodočnost. Morda ji je bilo v srečo, da je bila pot tako dolga in naporna, ker tako vsaj ni utegnila misliti na to, da za drevjem obkraj ceste preži nanjo smrt v raznih oblikah.

Naposled je razločila obrise mostička, ki je držal čez potok. Kolikor se je spominjala, ni moglo biti več daleč do Slomeyjeve krčme, in res so se na njeni levi kmalu prikazali mračni obrisi nizke hišice. Ela se je z zadnjimi močmi opotekla naprej in udarila z zmrzlimi pestmi po vratih. Nihče se ni oglašil. Potrkala je znova, pa nič v hiši se ni premaknilo. Je mar napravila to strašno pot skozi noč samo za to, da bi se naposled znašla tu pred prazno hišo? Že se je vsa razočarana hotela vrniti, ko je prestregla neki šum. Zaškrinalo je okno.

»Je kdo tu?« je zaklical ženski glas iz okna v prvem nadstropju.

»Da... jaz sem... Ela Roonova... prišla sem od »Zlatega runa«... nekaj vam imam sporočiti...«

»Že vem,« jo je prekinil ženski glas. »Tako bom odprla.«

Čez nekaj minut so se večna vrata odprla. Na pragu je obstala krepka ženska črnih las, zavita v širok plašč. Dvignila je svetilko, ki jo je držala v roki, da je padla svetloba na Elo, in je sočutno dejala: »Sirota, le brž noter.«

V kaminu je še tlela žerjavica. Ženska je določila nekaj drv, ponudila je Eli stol in ji odvzela vlažno ruto ter jo obesila preko vrvice, ki je bila razpeta čez sobo. Potem je nalila žganja v čašo in ga ponudila Eli.

»Dobro vam bo storilo...« je zamrmrala in napolnila še en kozarec, ki ga je sama na dušek izpila.

»Ste vi Kata?« je vprašala Ela. Pri tem pa je opazovala svojo čedno sosedo.

Ženska je prikimala. »Vam je Tom govoril o meni?«

»Da... in dejal mi je, da lahko povem vse vam, če gospoda Candlerja ne bi bilo doma. Za Dicka Tencha gre. Danes je prišel k »Zla-

temu runu«, šest konj ima s seboj in pojde z njimi na sejem v Norwich.«

»Ta novica vam bo obilno poplačala grdo pot skozi temo«, je dejala ženska. »Tomu bo to gotovo vrglo lep denar, in on ni človek, ki bi odpravil svoje ljudi s suhim kosom kruha. Takoj mu moram poslati Willyja.« Vstala je in odhitela iz sobe. »Willy! Willy!« jo je Ela slišala klicati. Čez malo časa ji je odgovoril zaspan deški glas.

»Delo imam zate! K Tomu moraš! Hitro, obleči se! je klicala Kata in se kmalu nato vrnila v sobo. »Nerada pošiljam fanta proč«, je godrnjala, »pa oče ne pusti, da bi hodila jaz, njega pa nočjo ne bo domov.«

Ela je čutila na sebi svinčeno težo, ki je pretila, da jo premaga. Toplota in žganje, po vrhu pa razburljiva pot, vse to jo je omamilo, da je postajala zaspala. Kakor iz daljave je prihajal do nje Katin glas: »Najrajši bi videla, da bi šel Willy k mornarici. Tako bi se vsaj umaknil Tomovemu vplivu. Sicer mu trenutno služi le za sla. Toda Willy občuduje Toma, in če ga slišiš govoriti, moraš nehoti verjeti, da ni nobene razlike v tem, ali prerežeš vrat človeku ali prašiču. Ne... moj brat ne sme vse svoje življenje trepetati v strahu pred vislicami.«

Ela je siloma odprla oči, ki so ji zlezle skupaj. Trudno je vstala, se opotekla, vzela z vrvice ruto in si jo ogrnila čez ramena. Ni je smel premagati spanec, saj jo je čakala še štiri milje dolga pot. Pogled na stensko uro, ki je tikala v kotu, ji je povedala, da je polnoč že minila.

»Hočete moj plašč?« jo je vprašala Kata:

»Predolg bi mi bil,« je odvrnila Ela. »Spotikala bi se vanj in doma bi me utegnili vprašati, odkod ga imam. Saj nihče ne sme vedeti, da sem bila z doma.«

»Brez skrbi jim lahko poročete, da ste bili pri svoji prijateljici Kati Candlerjevi. To vendar ni nič takega.«

Privzdignila je zapah in odprla vrata. Leden piš je odnesel ženskama poslovljne besede z ustnic. Kata je še trenutek postala na pragu z roko na kljuki in je zrla v temo. Potem so se vrata znova zaprla.

Ela se je utrujena vračala. Vsa otrpla in skoro do nezavesti izčrpana je prispela k »Zlatemu runu«. Spustila je obleko na tla in omahnila na posteljo, privila toplo Hesterino telo k svojemu in v naslednjem hipu že ni več vedela zase.

Zjutraj jo je vse bolelo in čutila je znake hudega prehlada, vendar je šla kakor običajno ob peti uri na delo.

Dick Tench je naročil, naj ga zbudijo zgodaj zjutraj, pozajtrkoval je v naglici ter se odpravil na pot. S hlapcem, ki ga je spremljal, in s šestimi konji je ubral pot proti Ipswichu, da bi tako premetil ljudi, ki so morda kovali naklepe, da bi mu skrivaj sledili in ga pozneje na samotnem kraju napadli. Kakšne pol milje dalje sta obšla neko zemljišče in po majhnem ovinku izven gozdiča dosegla cesto proti Norwichu. Tež opreznosti je Dick sicer žrtvoval nekaj dragocenejšega časa, a nikdar je ni opustil. Če mu kdo kaj slabega snuje, ga ne bo pričakoval v tej smeri, marveč bo prežal nanj v gozdu ob cesti v Ipswich. Razposajeno si je žvižgal sedeč na hrbtu najboljši krotkega konja in je jahal proti norfolški grofiji.

Ela je nestrpno pričakovala poročil, ali se je njen prvi poizkus pomagati Tomu Druryju, obnesel ali ne. Čeprav ni želela Dicku Tenchu ničesar slavega, ji je bila vendarle neprijetna misel, da naj bi ostale neuspešne tiste strašne ure, ki jih je preživela ponoči na cesti, tem bolj, ker si je z njimi nakopala hud kašelj, ki jo je mučil podnevi in ponoči.

Postilion, ki se je pripeljal s kočijo iz Norwicha, je prinesel tretjega dne novice: Ko je gnil Dick v Winwoodu napajati konje, je bil napaden. On in hlapec sta se uorila razbojnikom, a sta bila premagana. Hlapec je dobil kroglo v nogo, Dick na je izgubil oko. Vse konje sta izubila. Kakor je pravil postilion, je kmalu nato prispela na kraj napada neka kočija, ki je odpeljala oba ranjenca v Norwich, kjer leži Dick v nevarnem stanju v neki gostilni. (Dalje)

ZA UGANKARJE?

Križanka

1	2	3	4	5	6
7				8	
9	10		11	12	
13					
	14		15		
16	17	18	19		20
21				22	

Vodoravno: 1. Kraj, kjer se pridelava najboljše cviček. 7. Ne naglašena vprašalna besedica, ki stoji navadno za prvo besedo v stavku. 8. Predlog. 9. Na njem se igrajo gledališke igre. 11. Nastopi tik pred nočjo. 13. Rusko ljudsko glasbilo. 14. Visoka karta. 15. Prítrdilnica. 16. Prislov kraja. 18. Drevo, ki prvo požene pomladi mačice. 20. Krajša oblika nekega osebnega zaimka v četrtem sklonu. 21. Vrh ostrega predmeta. 22. Domača beseda za neko žival.

Navpično: 1. Kraj pri Brežicah. 2. Naslov neke priljubljene Verdijeve opere. 3. Kar nas krasi (množina). 4. Velika vojaška edinica. 5. Nasprotno od besede različen. 6. Mož, ki čaka. 10. Žensko krstno ime v skrajšani obliki. 12. Na železu se napravi. 17. Oznaka za zvezo Italije in Nemčije. 19. Osební zaimek. 20. Krajša oblika nekega osebnega zaimka v tretjem sklonu.

Skrít naslov

r	s	p	m	p	z	i	s	i	m	i
e	o	l	u	i	r	u	m	a	r	i
.
a	a	t	a	a	k	a	h	a	k	a
p	p	v	k							
a	r	o	l							
.	.	.	.							
a	h	a	k							

Namesto pik vstavi prave črke, preberi te po vrsti, pa dobiš znan pregovor.

Rešitev križanke iz št. 41. vodoravno: 1. Stalin-grad, 9. Erna, 10. soda, 11. žid, 12. bi, 14. kal,

15. ekipa + grami, 18. akrt, 19. jod, 22. še, 23. uta, 25. beri-berl, 28. mešana; navpično: 1. seženj, 2. trik, 3. Andi, 4. la, 5. G. S. (Gregorčič Simon), 6. roka, 7. Adam, 8. dalija, 12. bakšiš, 13. Ig + reba (aber), 16. pa, 17. rt, 20. Ob, 21. dem (med), 23. ura, 24. tl, 26. re, 27. en.

Ženski vestnik

Prazen straš pred zastrupljenjem z gobami

Na ljubljanski živilski trg je prinesla te dni neka kmetica košarico lepih turkov. Prodala jih je neki gospodinj. Ko je gospodinja gobe že nesla proč, je zdajci začela dvomiti, da so užitne. Kakor je ob takih priložnostih navada, se je takoj zbral okoli nje posvet nakupovalci in je ena izmed njih dvomeči gospodinj navetovala: »Prerežite gobo; če bo potemnela, je strupena.« No, prežnani turki so seveda potemneli. Vsa razjarjena se je gospodinja vrnila k prodajalki in terjala denar nazaj.

Do podobnih prizorov na trgu pride zaradi gob večkrat, kar je žalostno znamenje, da naši listi nekatere ljudi čisto zaman leto za leto poučujejo o gobarstvu. Zaman se listi trudijo, da bi vcepili ljudem v glave malo znanja o gobah in iz glav iztrkali polno prazne stare vere, ki se jih drži kakor klopi.

Prav takale nevedna gospodinja kljub silnemu strahu pred zastrupitvijo z gobami lahko najlaže zakrivi zastrupitev. Največ zastrupitev namreč zakrivi vera, da so strupene vse gobe, ki prezezana spremenijo barvo. Prav tako nesmiselna je vera, da so strupene gobe, če čebula, kuhajoča se z gobami, postane črna ali modra. Podobna je reč s srebrno žlico; pravijo namreč, da so gobe strupene, če pri kuhanju srebrna žlica v njih potemni. Pa še dolgo vrsto takih neosnovanih prepoznavnih sredstev poznata podeželan in meščan.

Dejstvo pa je le eno: z vsemi takimi praznovernimi sredstvi ne doženeš, ali je goba strupena ali ne. Niti ostrejši okus gobe ni dokaz njene strupenosti, dasi je sicer priporočljivo, izogibati se gob, ki imajo zelo oster ali zelo greneč okus in ki neprijetno diše. Najboljše varstvo pred zastrupitvijo je, da nabiraš samo gobe, ki jih dobro poznaš, in da tudi od teh neseš domov le zdrave, mlajše plodove. Druga zanesljivega sredstva za prepoznavanje užitnosti gob ni. Turek na primer je odlična goba, a vendar zelo počni, če ga prezežaš. Medtem pa krompirjevka ali strupeni kukmak barve ne spremeni in še okusa ni neprijetnega, a je vendar najnevarnejša strupenjača med gobami.

Ne sme pa nas zapeljati strah pred zastrupitvijo, da bi se odrekli uživanju tega okusnega in redilnega živila. Samo je treba vzeti v roke gobarsko štivo, ki nas o vsem pouči, ali pa se damo poučiti od starih, izkušenih gobarjev. V časopisju je vsako leto dovolj poučnih člankov, ki pa jih seveda treba prebrati.

Če se pa po nerodnosti le zgodi, da kdo zaužije strupene gobe in se na njem pokažejo znaki zastrupitve (praskanje v grlu, želodčna slabost, bljuvanje, omotica, nezavest, zaspanost, želodčne bolečine, krči, driska), naj zastrupljenec skuša doseči bljuvanje s pitjem mlačne vode, v kateri je malo razpuščenega sirovega masla, ali pa s tem, da razdraži požiralnik s prstom ali kurjim peresom. Nekateri svetujejo tudi pitje vode, v kateri je raztopljeno malo mila. Po bljuvanju se priporoča piti mnogo vode ali razredčenega mleka. Toda takoj je treba tudi poklicati zdravnika. Znaki zastrupljenja z gobami se pojavijo v posameznih primerih takoj po zaužitju, pri strupenih golobciah v polovici do ene ure, pri krompirjevki pa šele v 10 do 20 urah. Zato je zastrupitev s krompirjevko tako nevarna. Pravemu gobarju se zdi kar nemogoče, da se dobiijo ljudje, ki zamenjujejo užitne kukmake s krompirjevkami (strupeni kukmaki), saj sta si obe gobi le od daleč nekoliko podobni. Najzanesljivejši znak užitnih kukmakov so bledorožnati lističi pod klubokom (pri starejših gobah so lističi rjavi ali rdečkastorjavi), medtem ko so lističi krompirjevke ali strupenega kukmaka zmerom beli. Huda strupenjača je tudi vražji goban. Če se pri cevastih gobah izogiblješ vseh zastopnikov te vrste, ki so rdeči pod klubokom in po kocenu, se ne boš zastrupil. Pri golobciah pa so strupene vse tiste, ki zagrenijo ali zapedejo na jeziku kakor poper, ako zgrizeš košček. Na splošno se izogiblješ vseh golobciah, ki so črne ali črnkaste, nadalje vseh, ki izločujejo belo, rumenkasto ali vijoličasto mleko. Toda ne namravamo o tem podrobneje razpravljati, temveč samo ponavljamo: Ne nabiraj gob, ki jih ne poznaš dobro. Poišči si priznanega gobarja, da te povede v skrivnosti gobje dežele. Nikar pa pretiranega strahu, ki nima osnove. Čisto preprosta reč je dobro poznavanje gob, samo resne volje je treba.

Shranimo si kóstanj za zimo

Kóstanj je odlično živilo in letos je pridelek kóstanja velik.

Za gospodinjje je gotovo važno, kako bi mogle ohraniti te plodove za zimo.

Shranjevanje kóstanja v mivki je že zelo staro. V primerno velik zaboj ali sod nasujemo za tri prste na visoko in čisto posušena peska. Na pesek stremo plast kóstanja, ki pa mora biti čisto zdrav, suh in dobro zrel. Tudi kóstanj naj bo za tri prste na visoko nasut. Nanj stremo spet mivko. To ponavljamo tako dolgo, da je zaboj poln. Nazadnje zaboj previdno potresemo,

Po Steubnu:

26

RDEČI VIHAR

Povest iz prve Indijanske vojne za Ohio

In spet je zavladala tišina, vojaki so napravili prostor in iz njihovega kroga sta stopila Kornstalk in Katahekasa, vsak s svojo dolgo prižgano pipo v desnici. Odložila sta bila vse okrasje, vsa bojna znamenja in tudi orlova peresa, da, Kornstalk je celo bivolje rogovje odstranil iz svojega naglavnega okrasja. Med njima sta stopali dve postavi, ki sta se držali za roke in ki sta bili vsaka svoj plašč iz bivolje kože potegnili čez glavi. Na levi in desni sta oba poglavarja vodila čudni postavi za roke. Za njima je stopal Bukongahelas, potem so sledili manjši poglavarji.

Vsa gruča se je približala guvernerju lordu Denmoru. Globoko se je priklonila, potem so vsi sedli v istem razporedu, v kakršnem so bili prišli. Lorda Denmora sta nenavadno ganila svečani način in globoka žalost, ki sta se zrcalila na indijanskih obrazih. Brž je velel prnesti stol in se je takisto vsedel. Za njim so stali general Levis, Dane Bun in ostali poveljniki. Virginci so se brž zbrali okrog te skupine.

Kornstalk je nekajkrat potegnil iz pipe, Katahekasa prav tako, potem sta oba zamenjali pipi, potegnili sta še nekajkrat, nato pa sta jo dala Bukongaheli in ostalim. Ko so vsi navzočni Indijanci nekajkrat potegnili iz obeh pip in sta se ti dve vrnili h glavarjema, se je počasi dvignil Kornstalk. Za njim so se dvignili Katahekasa in oba zabubanca. Stopili so nekaj korakov naprej, potem je Kornstalk rekel počasi in preudarno, pa vendar toliko glasno in razločno, da je bilo mogoče razumeti njegove besede:

»Nesreča je prišla nad nas in velika sramota nad rod šavanov. Rdečkožec, čigar ime in bodočnost naj bo izbrisana iz spomina njegovega rodu, je kršil mir poglavarjev. Kornstalk in njegov narod sta izgubila besedo in vero. Kdo bo v bodoče še verjel šavanom, ko so se pogajali za mir in so zagrešili umor. Morilec je izključen iz svojega rodu, uničeno naj bo njegovo ime v ustih njegovega očeta in njegove matere, ker je brezčestnej in izdajalec. Če išče miru, naj bo deležen preganjanja. Če bo iskal pribežališča, naj mu bo zabranjeno. Če bo prosil hrane, naj postane grenka na njegovem jeziku.«

Kornstalk je umolknil. Ko je po daljšem premoru začel znova, je njegov glas, ki je prej donel resno in žalostno, zazvenel skoro obupno in tožeče:

»Smrt belega moža, ki je bil morilec in strahopetec in ki je prenesel nesrečo nad rdeče možje, pa tudi nad bele možje, — ta smrt mora biti maščevana, kajti mož je bil ubit, ko so poglavarji šavanov kadili mirovno pipo z belim poglavarjem... Sramota šavanov mora biti maščevana!«

Kornstalk je po teh besedah prijtel z desno roko levico poleg njega stoječega zabubljenca in mu potegnili plašč z glave. Katahekasa je storil enako pri drugem zabubljencu. Zdaj sta stala Tekumze in Kiškalva med glavarji sklonjene glave, gola do ozkega usnjenih pasov. Ti so povedli oba mladeniča tik pred lorda. In zdaj je Konstalk obrnjen k Denmoru nadaljeval s hrapavim glasom:

»Ta dva mladeniča hočeta sramoto svojega rodu oplakniti z lastno krvjo. Dovajamo ti oba, oba sta se ponudila, da umreta, da ostane čast šavanov neomadeževana. Zapovej svojim vojščikom, da ju umorijo!«

Oba poglavarja, Kornstalk in Katahekasa, sta se nato vrnili vsak na svoje mesto. Spet sta počenila, se zgrbila in pokrčila vsak svoje glavo s plaščem. Oba mladeniča pa sta stala v sončni

prigrevici lepega jesenskega dne drug ob drugem, tik pred belim guvernerjem. Njuna obraza sta bila obrišana k tlom, a v njih se je dala razbrati ravnodušna odločnost in na njihih ponosnih telesih se je zrcalila plemenita mladost.

Lord Denmor se je trudil, da bi prav razbral, kaj pomeni ta prizor. Kornstalk je bil svoje besede izgovoril v dobri angleščini. O resnosti njegovih besed ni bilo mogoče dvomiti, njegov obraz je to dovolj jasno kazal in isto je razodevala tudi mrka žalost, ki je odsevala iz oči vseh Indijancev, zbranih za obema poglavarjema.

Lord se je obrnil: pogledal si je obraze Virgincev in je na njih videl smešno presenečenje ali pa očiten prezir, — le nekateri obrazi so kazali, da so tudi posamezni Virginci resno prevzeti od prizora. Kar pa je bilo glavno, lord je spoznal: nihče izmed teh mož ni dvomil, da je Kornstalk popolnoma resno mislil s svojimi besedami.

Hladnega diplomata, kakršnen je bil lord Denmor, je zdaj prevzelo čudno občutje, ki ga že dolgo ni poznal, občutje, ob katerem je menil, da ga je že davno premagal. Ponosni in preudarni angleški plemič lord Denmor se je naglo dvignil, pograbil je roke obeh pred njim stoječih indijanskih mladeničev in ju pritegnil k sebi. Z glasom, v katerem je komaj krotil svojo ginjenost, in rosnih oči je govoril besede, ki so jecljale in zmedeno odklanjale, kar je ponudil Kornstalk. Vedno znova je stiskal in stresal obema indijanskima mladeničema roke, — da so vsi lahko bili priče, kako si je z desnico zdajci šel v oči in si je zabil rok v njih, potem pa je pristopil med Tekumzeja in Kiškalvo, vsakemu je položil roko okoli vratu in ju je tako povedel skoro opotekaje se zaradi ginjenosti nazaj h glavarjema in je rekel:

»Kornstalk, poglavar šavanov, vračam ti oba mladeniča. Naj živita v čast in slavo svojega rodu! Vaša pregaha, ki je pač čin enega samega izmed vas, naj ne bo maščevana s plemenito

da pride pesek v vse še prazne prostore. Na vrhu pa nasujemo spet za tri do štiri prste mivke in zaboj pokrijemo. V hladni in zračni shrambi se kostanj obdrži prav dolgo. Kadar kostanj rabimo, ga vzamemo ven z ravnico s peskom vred.

Manjše množine kostanja shranujemo v loncu. V ta namen vzamemo kakršnokoli posodo (najboljše je lončena), stresemo vanjo zdrav kostanj in posodo toliko časa tresemo, da se plodovi lepo vsedejo in je med njimi čim manj praznega. Na vrhu pustimo za tri prste praznega prostora. Zdaj izrežemo iz pergamentnega papirja kos, ki ga položimo na kostanj in zamažemo ves prostor do roba lonca z ilovko. Če ilovka razpoke in se posuši, zamažemo razpoke znova.

Kostanj se lahko tudi posuši. Na lesene lese nasujemo plodove in jih sušimo na suhem kraju pod streho kjer je prepih. Ko je kostanj suh, ga shranimo v vrečah na suhem in zračnem mestu. Med sušenjem moramo kostanj večkrat premešati.

Marmelada iz kostanja terja precej previdnosti, ker med kuhanjem prižiga in se rada prižge. Zdrav in zrel kostanj olupimo in ga damo kuhati. Ko vre 20 minut, ga poberemo s penačo, mu odstranimo še spodnjo kožico in ga stisnemo skozi krompirjevo stiskalnico. Nato ga stehamo in damo na vsak kilogram 750 g sladkorja. Sladkor kuhamo, da se potegne, in nato vlijemo še vrelega in iztisnjene kostanje. Vse skupaj kuhamo med neprestanim mešanjem še 15 minut. Ko se mezza nekoliko ohladi, jo zložimo v kozarce in zavežemo s pergamentnim papirjem ali pa celofanom.

Za kuhinjo

Krompir je pečen in v oblicah najredilnejši. Če kuhaš olupljen krompir, se vitamini v njem ugnobijo. Pa tudi sicer gre mnogo krompirja z lupljenjem v nič, ker so pod tanko lupino najboljše redilne snovi. V oblicah kuhan ali pa pečen krompir sta zato najredilnejša.

Golaž lahko napraviš brez masti. Masti gospodinje gotovo nimajo preveč. Zato pride prav, če znajo napraviti golaž brez prdatka masti. Meso razreži na kocke in sesekljaj mnogo čebule, deni oboje v razgreto kozico, osoli, posuj s papriko in pokrij. Tako se meso in čebula pražita v lastnem soku. Med praženjem prilivaj vodo. Zatem potreseš z enotno moko, dodaš nekaj razrezanega krompirja, naliješ vode do vrha in kuhaš, dokler ne postane mehko. Takemu golažu se skoro ne pozna, da je narejen brez masti.

Krompirjevi omaki daš lahko zmerom drugačen priokus. Za krompirjevo omako napraviš svetlo prežganje. Da ne bo zmerom enaka, jo zmerom drugače začiniš. Dodaš ji lahko kot dišavo gobe (zlasti gobji prašek), majaron, nariban parmezanski (pa tudi drugačen) sir, sardele, kisle kumariče, gorčico ali kakšno drugo dišavo. V to omako deneš kuhane krompirjeve ploščice, osoliš in pustiš primerno časa vreti.

krvjo vašega rodu. Eden izmed vas je pokončal morilca in podleža. Nikogar ni med nami, ki bi obžaloval njegovo smrt, kajti to je bil izvršek izmed poštenih mož. Ne, tale mrtvec ni vreden, da bi zaradi njega žrtvovali dva plemenita mladeniča, ne, ta ni vreden, da bi zaradi njega spet zavladalo sovraštvo med belimi in rdečimi ljudmi... Vzemi ta dva mladeniča k sebi, o Kornstalk! Zabrisan je greh posameznika, zbrisana je sramota s tvojega rodu... Poglavar šavanov, mi hočemo mir, da bomo nato lahko složno nadaljevali vsak svoje življenje... »

Mir je bil nato kmalu sklenjen. Ze res, da so nekateri Virginci še besneli, toda lord Denmor je bil iz trdega lesa. Pripravljenost k žrtvovanju in prirojena plemenitost obeh indijskih mladeničev sta ga popolnoma prevzela. Ne, lord Denmor ni maral biti slabši od Indijancev. Kolikor mu je bilo le mogoče, je štivil Indijance. Dovoli je celo, da se jim plačajo letne podpore v denarju. Lahko so ohranili svoja bivališča, saj je imel za to dovoljenje svoje posebne vzroke. Hotel je pač Indijance držati tam, kjer so trenutno prebivali. Toda Kentuki, deželo mračnih in krvavih planjav ali, kakor se imenuje v šavanskem jeziku, »ravnino zelenega trstja« je moral Kornstalk prepustiti belcem.

Tekumzejeva dediščina

Poročati vam moramo še o Loganovem in Kornstalkovem koncu in o Tekumzejevi dediščini. Logan je živel poslednja leta popolnoma osamljen. Da, sam se je umaknil v ozadje in samoto. Odkar je našel družino svojega belega prijatelja Hineka pokončano, je izgubil nad seboj oblast, da bi si sam končal svoje zgrešeno življenje. Njegov duh, ki je bil nekoč tako ponosen in plemenit, je omagal pod bremenom lastnih očitkov. Zganje je uničevalo njegovo telo. Samo če je bil kakšen belec v nevarnosti, če so rdečkožci ujeli kako blede lice in je Logan

Rožičeva potica z grozdom. Pol kilograma rožičeve moke, četrť kilograma enotne moke, tri pecilne praške, 15 dekagramov sladkorja, pet dekagramov masla, primerno količino mleka (tudi narejenega iz mlačnega prahu) in en rumenjak zamesi v testo, ki mora biti zelo gosto tekoče. Deni v namazano pekačo, po vrhu namaži s snegom enega beljaka, potresi z grozdnimi jagodami

in s sladkorjem ter speci v pečici. Pečeš eno uro. Če imaš dovolj sladkorja, deneš na vrh več grozdnih jagod. Namesto grozdja vzameš lahko tudi drugo sadje.

Makarone lahko primešaš testu za kruh. Kdor ne mara makaronov, jih lahko porabi za kruh. Treba jih je samo čez noč namočiti in zjutraj dodati moki za testo.

Saj je bil le stric Tomaž

Bilo je prvega ob desetih dopoldne. Pregled denarnega stanja, ki ga je izyršila moja žena, je pokazal, da imava vsega skupaj čedno gotovnico kakih sto lir. Tedaj je pozvonilo glasno in zateglo. Vprašujoče sta se srečala najina pogleda in grozo sva drug drugemu brala v njih.

»Inkasantka obroka za moj plašč!« je zašepetala moja žena vsa prepadla. »Danes je prvi, po obrok je prišla!«

Tedaj je tudi meni neprijetno zagomazelo po hrbtu: lepa je ta, okoli sto lir je vse najino imetje, pa ti pride inkasantka po obrok, ki znaša stopetdeset lir. Kje naj človek vzame denar? Komaj mi je vsa usodnost položaja prišla dobro do zavesti, je že spet pozvonilo, to pot še bolj presunljivo, skoro viharo.

»Odprl ji vendar!« je dahnila moja žena. »Nekako jo boš že znal potolažiti!«

»Ne, jaz ne odprem! Pojdi rajši ti! Ti znaš prepričevalneje govoriti!« sem se ogorčeno ubranil.

Takrat je v tretje neusmiljeno zbesnel zvonec in kar nehati ni hotel.

»Le kaj naj storiva?« je obupavala moja boljša polovica in obraz se ji je bolešno spačil; v naglici se je namestu na stol spustila v vedro za premog.

Tedaj pa sem pogodil pravo.

»Nič!« sem rekel mrzlo. »Tako napraviva, kakor bi naju ne bilo doma.«

In glej, pomagalo je. Še kakih šestkrat je zvonilo, da so nama drhteli živci, potem pa sva začela, kako so se začeli koraki oddaljevati. Bila sva rešena! Z glasnim vzdihom sva se spustila na zofo.

Drugi dan se na žalost najino denarno stanje ni nič popravilo. Narobe, že porabila sva nekaj od tistih sto lir. Zato pa je kmalu po desetih spet zdvijal zvonec.

»Inkasantka!«

Da bi jo vrag! Ali ženska res nima drugega dela kakor nadlegovati ljudi? To je že preveč!

Zvonec je divjal in besnel kakor prejšnji dan. Celo dvakrat več kakor včeraj! Toda naposled sva, hvala Bogu, vendarle začula, kako se koraki oddaljujejo in se zapirajo hišna vrata... Spet sva srečno prestala nevarnost!

Tretjega sem vstal že ob petih zjutraj. Poiskal sem lestev, jo v veži prislonil k zidu in začel s kleščami, kladivom in pilo obdelavati zvonec, da bi niti najbolj večji čarovnik ne mogel več spraviti glasu od njega. Tako, zdaj pa naj inkasantka le pride!

Pa je zopet prišla! Seveda se zvonec ni oglašil. Zato pa je začelo grmeti po vratih! Pa še kako! Ženska je morala imeti kar orjaške pesti in moč ko nilski konj! »Bum! Bum! Bum!« je bobnelo brez prestanka. Od togote nisva vedela, kaj naj bi storila. Tedaj pa, ko se je žena oborožila s kuhinjskim valjarjem, jaz pa s tolkačem, da se junaško zaženeva skozi vrata na pobešno inkasantko, je grmenje na vratih na mah prestalo in vsiljiva ženska je šla. Ali je zaslutila, kaj jo čaka? Vsa izčrpana, vendar polna zmagoslavja sva se spustila na zofo in se globoko oddahnila.

Zdajci pa, kri mi je oledenela v žilah, sva začela neko vrtnanje, praskanje in toččenje na ključavnico vrat v najino stanovanje in pridušene glasove.

»Po ključavničarja je šla!« je zacvilila moja žena. Še preden sva se zavedla, so se vrata s treskom odprla. Pred seboj nisva zagledala inkasantke, temveč našega dobrega strica Tomaža. Za njim pa je stal ključavničar in zraven njega dva stražnika in nekaj bolničarjev, da, res, bolničarjev.

»Hvala Bogu, otroka moja!« je vzkliknil stric veselo presenečen. »Tak sta vendar še živa! Jaz pa sem že mislil, da sta odprla plin, ker vama na vajino pismo tako dolgo nisem odgovoril. Hotel sem nanreč vso reč osebno urediti. Toda ko sem prvega prišel k vama, mi ni nihče odprl, naj sem še tako zvonil. Drugega spet nič in danes, tretjega, spet nič. Tedaj pa se mi je reč vendarle zadela nekoliko čudna. No, kaj sem hotel, stopil sem po stražnika. Ne zamerita! Kako sem pa mogel vedeti, da... Zdaj pa le brž z besedo na dan! Zakaj pa mi nista hotela odpreti, cigana?«

Stric Tomaž se je nasmejal do solz, ko sva se mu izpovedala. Zato pa je potlej dvakrat globlje segel v listnico. Ko je drugega dne res prišla inkasantka po obrok, je dobila od strica še posebej desetak.

Po Waldau

o tem izvedel, tedaj ni počival, dokler ni s prepričevalnostjo in grožnjami ali tudi z odkupom rešil belca mučeništva, ko so ga morda že imeli privezanega h kolu. In tako je nekoč rešil gotove smrti tudi Simona Butlerja, o katerem smo govorili v začetku naše povesti. Še marsikaj je storil dobrega in poravnal je ta in oni greh, ki ga je svojčas zagrešil v besnenju svoje maščevalnosti.

Naposled pa se je zgodilo, da je bil Logan zaboden v prepriču s nekim pijancem. Ni mogoče vedeti, kdo je bil zločinec, kakor tudi ni znano, kje je Logan pokopan. Američani, ki so marsikateremu izmed svojih velikih indijskih sovražnikov pozneje postavili spomenik, se dolgo niso mogli odločiti, da bi tudi Loganu, ki je bil svojčas najplemenitejši izmed vseh Indijancev, izkazali zadošččenje na tak način. Ali niso bili na čistem s svojo vestjo? Kakorkoli, danes stoji Loganov spomenik v milijonskem vele mestu Čikagu, nedaletč od onih krajev, kjer je bila nekoč njegova domovina, v časih, ko sta se tam razprostirali tišina gozdov in sanjavost gozdnih jas, koder so samo plahе nožice divjadi ali pa zvenenje strun na lovskih lokih prekinjale srečni molki.

Kornstalk je umrl, kakor je živel, kot junak svojega naroda in kot mož, ki je preziral smrt. Čujmo, kaj nam o tem poroča stara kronika:

»Letošnjo pomlad se je ob mejli razvedelo, da so številni indijski rodovi sklenili zavezo in da so Indijanci samo še čakali na pristop šavanov in na njegovo pomoč, nato pa naj bi se takoj začela vojna proti belim.

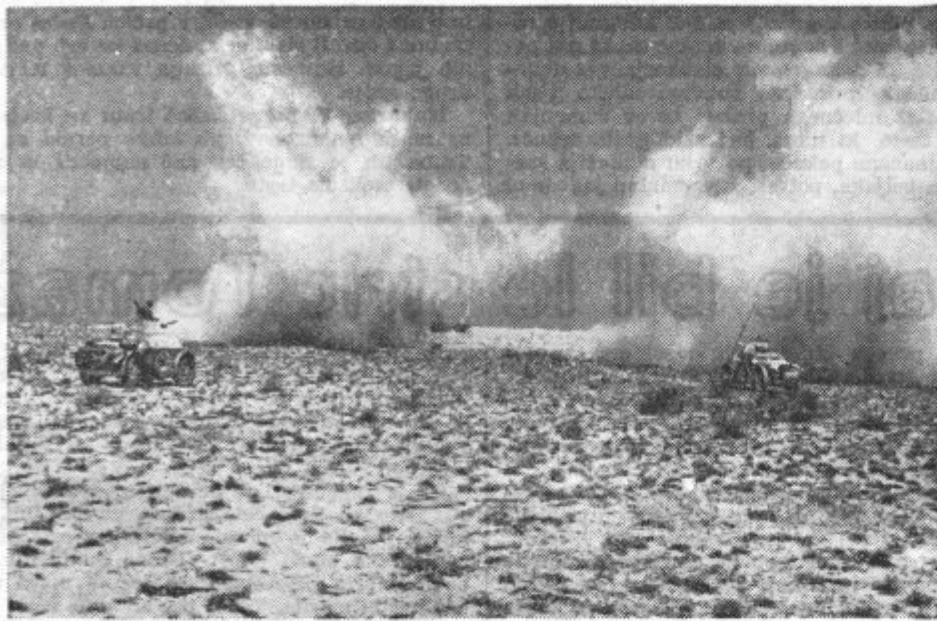
V tem nevarnosti polnem trenutku je prišel Kornstalk v spremstvu Rdečega sokola na prijateljski obisk v trdnjavo Point Pleasant. Ob tej priliki je poročal, kaj namerava rodovi, in prav nič ni hlinil svoje bojzani, da utegne bojevito razpoloženje nasproti belim naseljencem tako zelo narasti, da bo on sam, Kornstalk, prisiljen udeležiti se vojne, čeprav je zoper njo.

Ko je poveljniki posadke to čul in je vedel ceniti

duševnost indijskega poglavarja, ki je znal biti plemenit tudi v primeru sovražnosti, je pridržal Kornstalka in njegovega spremljevalca kot talca za mirno zadržanje njunega rodu. To je bila njegova zahvala za to, ker je od Kornstalka izvedel, kaj se med Indijanci pripravlja. Za časa svojega ujetništva se je Kornstalk pogosto pogovarjal z oficirji in mu je bilo zelo všeč, da jih je lahko natančno poučeval o zapadnih ameriških krajih, ki so bili takrat še malo znani. Ko se je nekega popoldne baš pripravil na to, da na tleh zariše zemljevid pokrajine ob velerek Mi-souriju in ob njenih pritokih kakor tudi ob gorovju tam vmes, se je nenadno oglašil krik iz gozda. Kornstalk je spoznal glas svojega sina Elinipsika, mladega bojevnika, ki je bil tistikrat po svojem junaštvu in spretnosti skoro že tako slaven kakor sam Kornstalk. Elinipsiko je prišel v trdnjavo in je silno vzradoščen objel očeta, saj ga je očetova dolgoletna odsotnost že vznemirjala. Sin je prišel, da najde očeta.

Dan po njegovem prihodu je šel neki vojak iz trdnjave v gozd na lov. Indijanci so ga ustrelili iz zasede. Njegovi ogorčeni spremljevalci so zahtevali za maščevanje usmrteve Kornstalka in njegovega sina. Obdožili so Elinipsika, da so napadalc prišli v njegovem spremstvu tjakaj, čeprav je Elinipsiko svečano zatrjeval, da je prišel sam z edinim namenom, da najde očeta. Ko so ogorčeni vojaki vdrli v hišo, v kateri sta prebivala Kornstalk in njegov sin in ko je bilo že čuti njihovo razgrajanje, je postal mladi Indijanec nemiren in razburjen. Tedaj mu je Kornstalk prigravarjal pogum. Pozival ga je, naj mirno zre svoji usodi v oči. Takole mu je rekel: »Sin moj, veliki duh te je poslal semkaj, da lahko skupaj umreva...« Takoj nato je Kornstalk mirno stopil morilecem nasproti. Sedem krogel se je zarilo v njegovo telo. Ne da bi bil količkaj jeknil, je Kornstalk mirno izdihnil svojo junaško in plemenito dušo.

(Dalje)

Italijanski oklopni avtomobili na severnem odseku egiptskega bojišča

GOSPODARSTVO

Kako je treba krmiti koze

Poleg nešteti novih rejcev kunccev imamo tudi znatno število novih rejcev koz, ki jim zlasti vprašanje pravilne prehrane dela težave. Pravilno krmiti kozo ni tako preprosto, saj je koza zelo izbirljiva, čeprav ji gredo v slast razni odpadki, ki jih sicer ne moremo koristno izrabiti. Ako hočemo, da nam ostane žival zdrava in nam daje obilo dobrega mleka, jo moramo pravilno in zadostno krmiti. Od primerne klaje sta odvisni kakovost in količina kozjega mleka. Res je snaga pri kozah vredna pol krme, vendar brez primerne klaje nam še tako dobro negovana koza ne bo dajala mleka. Ker je torej koza izbirljiva, jo moramo krmiti zelo skrbno in potrpežljivo, saj se prav pri kozi zaradi napačne prehrane pogosto pojavljajo razne motnje v prebavnih (napetost, griza in podobno), kar slabša njeno mlečnost.

Po svoji naravi je koza planinska žival. Domočina njenih prastaršev so strma gorska pobočja, kjer so med skalovjem iskale rastlinsko hrano. V stoletjih pa se je koza prilagodila tudi nižinskim razmeram. Na planinskih pašnikih je imela koza veliko izbiro v hrani. Izmed nešteti sočnih zelišč je posvojem naravnem nagonu izbirala najboljša. Ker izkoristi koza v primeri z drugimi živalmi hrano zelo dobro, nam sorazmerno mnogo več koristi. Iz tega je razvidno, da je kozja izbirljivost v zvezi z njeno mlečnostjo upravičena. Vsi rejci vidijo, kako izbira koza na paši izmed vseh mogočih zelišč le najboljša, medtem ko koze v hlevčkih opozarjajo na svoje potrebe svoje gospodarje s tem, da odklanjajo ponudeno jim hrano, kar pomeni, da si žele čim večje spremembe v prehrani.

Trikratno krmljenje na dan čisto zadostuje. Seveda je treba pri tem upoštevati kakovost hrane, ki jo nudimo kozi. Zelena krmljenje in prosta paša sta priporočljivi in mnogo cenejši od suhega krmljenja, vendar ne prihajata v poštev v zimskih mesecih. Pozimi je seno glavna kozja hrana. Seno pa mora biti le prvovrstno. Najboljše je ono s planinskih travnikov. Pokladajmo ga kozi zjutraj in zvečer, kot dodatek pa še korenje ali peso, oves in otrobe. Popoldne dajmo kozi kuhinjske odpadke, pomešane z otrobi, zrezanim korenjem ali peso. Naglasiti pa je pri tem treba, da brez dobrega sena ni pričakovati uspehov v kozjereji. Seno s pustih pašnikov in močvirnih travnikov s kislimi travami ni za kozo. Tudi je seno mnogo boljše od otave. V suhih letih je vrednost sena večja kakor v mokrotnih. Ako ne razpolaga rejec z zdravim sladkim senom, mora dodajati kozi poklajno apno in sicer štirikrat na teden po eno polno žlico. Tudi ni neogibno potrebno krmiti z rezanico, češ da tako izrabimo koza vso klajo. Rejec naj pripravi kozi primerne jasi, kamor naj polaga seno, da ga žival ne bo mogla razmetavati. Ker je detelja redilnejša od sena, jo krmlimo zlasti kozam molznicam. Treba pa je deteljo pokositi ob pravem času, to je, kadar najlepše cvete. Slama je zelo slaba klaja. Le v nujni sili dajaj kozi seno slamo. Koza žre rada tudi grahovico, še posebej pa posušene akacijne liste. Koza ohrani tek, ako ji primešamo v klajo posušene dišavnih zelišč, tako kumino, poper, janež, hmelj in podobno.

Pozimi računamo na dan na 50 kg žive teže poretjeti do treh kilogramov sena. Pri zimskem krmljenju koz pridejo nadalje v poštev gomoljnice in korenasta zelenjad. Rejec se bo že v jeseni založil s primerno množino tovrstne krme, ki mu nadomešča pozimi zeleno krmo. Naravno je, da je krompir izmed gomoljnic za zimsko prehrano koz najbolj priporočljiv. Skuhan ali sparjen krompir zmečkamo s tolkačem, ga pomešamo z otrobi in damo kozi. Ni pa priporočljivo dajati kozi sirov zrezan krompir. Prav tako lahko dajemo živali kuhane krompirjeve olupke, pomešane z otrobi. Pesa je dobro kozja hrana. Na dan dajemo lahko kozi en do poldruga kilograma pese. Tudi korenje uživajo koze zelo rade. En do poldruga kilograma korenja na dan v dveh obrokih zadostuje. Prav tako žre koze zelo rade topinambur. Vse gomoljnice je najbolje zrezati na manjše kose, opariti ali skuhati in pomešane z otrobi nuditi kozi.

Izmed žitnih vrst je za koze najprimernejši oves. Na dan damo molznicam do en kilogram ovsa.

Mehko zamešani krmi je treba včasih dodati žlico soli, ki jo imajo koze zelo rade. Osoljena hrana jim zelo tekne. Kozam molznicam dajejo nekateri rejci oblogo (bolj ali manj redke pomije), v katere vržejo še ostanke hrane, pest otrobov ali zdroba in morda še nekoliko zmečkanega krompirja. Napajati kozo z oblogo ni priporočljivo, saj je koza prežvekovalka in je zato ne smemo krmiti kakor svinje. Svinje so nam za oblogo hvaležne, koze pa je ne izrabljajo tako ko sinje. Kdor smiselno krmi kozo, ji bo dajal močna krmila le toliko ovlažena, da se drobijo kakor žganci. Zdjaj pa zdaj pest otrobov na vodi tudi kozam ne škoduje.

Koza ne potrebuje dosti pijače, zlasti ne v času, ko se pase. Seveda pa ne sme trpeti žeje. Kozo napajamo trikrat dnevno s svežo in postano čisto vodo. Pri zelenem krmljenju omejimo pljačo na najmanjšo mero. Napajamo koze po končanem krmljenju, vendar ne takoj. Kadar jih krmlimo s korenjem in peso, jih napajamo šele za tem. Nekateri rejci napajajo koze pol ure pred krmljenjem in pol ure nato. Preveč vode naenkrat ji nikakor ne smemo nuditi. Najbolje storimo, da jim damo najprej seno in korenje ali peso, nato jih napojimo in za tem še damo ovsa.

Znano pa je naposled, da je treba vsako kozo drugače krmiti. Predpisovati prehrano koz je nesmiselno. Vso prehrano je treba uravnati po opazovanju in na podlagi klaje, ki jo imaš. Res je prav težavno hraniti in stalno vzdržati pri dobri mlečnosti razvajene živali. Pri krmljenju pazimo, da bo krma čista. Plesniva, slabo dišča ali zmrzla hrana je za koze strup. Kakor krava, tudi koza pri gobcu molze. Ako nam je le mogoče, dajajmo kozi kakšno močno krmilo. Tudi skisano (ansilirano) krmo koze zelo rade žre.

Drobne vesti

Krmljenje kunccev v mrzlih mesecih. V mrzlih mesecih moramo krmiti kunce z zamešano hrano zelo previdno. Dajajmo jim le toliko hrane, kol-

likor jo požro naenkrat. Čez četrte ure odstranimo posode z ostanki hrane, ki v večjem mrazu kaj rada zmrzne. Zmrzla hrana pa kuncem škoduje. Tudi pese in korenja dajajmo le toliko, kolikor je živali sproti pojedjo. Kunci morajo imeti v jaslih zmerom nekaj suhega in zdravega sena. Mlade in stare živali, ki jih ne nameravamo več rediti za pleme, zakoljimo. Še prej jih seveda primerno opitajmo. Zdjaj je tudi najboljši čas, da si nabavimo čistokrvne živali za nadaljnjo rejo. Kožice zaklanih kunccev posušimo in prodajmo. Cene kožicam so ugodne. Živali, ki jih imamo v hlevčkih na prostem, zavarujemo s plahdami ali s slamnjačami. Plemenskih samice ne krmi preobilno, ker ostanejo sicer jalove.

Kako ravnaš s teletom, ki ima drisko. To bolezen povzroča zelo pogosto prenegel prehod od sesanja na rastlinsko hrano. Mnogo naših živinorejcev greši pri odstavljanju telet na dva načina: ali odstavljajo prezgodaj, saj mora tele, ki je določeno za rejo, dobiti mleko najmanj tri mesece, ali pa preneglo, namesto da bi odstavljali postopno. Tele lahko dobiva že v starosti enega meseca zdravo suho seno, s katerim se bo najprej igralo, nato ga bo pa začelo jesti. V naslednjem mesecu se lahko že tako privadi na seno, da ga more požreti brez škode tudi nekoliko več. Mleko mu je tedaj bolj sredstvo, da bolje uspeva. Kako hitro jemlje tele tudi kaj rastlinske hrane, torej še preden začnemo odstavljati, ga previdno privajajmo tudi na pšenične otrobe ali zmečkan oves, ki vsaj v neki meri nadomešča mleko, katero mu prav počasi in postopno odtegujemo. Slame ne dajaj teletom. Če oboli tele med odstavljanjem za drisko, mu prenehajmo dajati rastlinsko hrano in mu dajajmo močno prežgano juho, slezov čaj ali kisló mleko. Če driska ni kužnega značaja, bo eno izmed navedenih sredstev gotovo pomagalo. Če so pa drisko povzročile kužne klice, tedaj bodo boljše delovala zdravila iz lekarne in je treba poklicati živinozdravnika.

DOMAČE NOVICE

* Vsak košček zemlje naj bo obdelan. V smislu ukrepov medministrskega vzporejalnega odbora za oskrbo, cene in razdelitve je izdal predsednik Fašistične kmetijske konfederacije posebno okrožnico, ki je važna glede nalog kmetovalcev v novi kmetijski sezoni. Predsednik konfederacije izraža prepričanje, da bodo vsi italijanski kmetovalci pomagali uresničiti Ducejevo zapoved: »Vsaka ped zemlje mora biti obdelana!« Zatem navaja, da je vsota, namenjena nagradam, zvišana zdaj na dve milijardi lir. K temu pride še poseben nagradni znesek 500 milijonov lir, ki je določen za kmetovalce v južnih in otočnih pokrajinah Italije, kjer so stroški obdelovanja zemlje večji. Ob zaključku poučarja predsednik v svoji okrožnici, da naj vidijo kmetovalci v setvi svoj najplemenitejši prispevek.

* Opozorilo vsem, ki odpošiljajo pisma in dopisnice. Glede na Ducejev odlok, ki je bil objavljen v »Službenem listu« 6. t. m. in ki je takoj stopil v veljavo, se opozarja občinstvo na točno določeno obveznost, da se označi na zunanji strani vsakega pisma ali dopisnice, kamorkoli namenjenih, odpošiljateljevo ime in bivališče. Zaradi tega ne bodo odposlana ona pisanja, ki ne bodo odana na pošto v skladu z navedenimi določbami.

* 70-letnico rojstva je praznoval v Ljubljani upokojeni višji uradnik g. France Slana. Njegovo ime je znano v Ljubljani, še prav posebno pa v štepanji vasi, kjer je zadnji dve desetletji pomagal pridno oblikovati odnotno javno življenje. Po rodu je iz Borovnice. Dolga vrsta prijateljev cenl njegove odlične vrline in mu čestita k jubileju. Še mnogo let!

* Novinar Janez Gregorin je preminul. Te dni je umrl v Ljubljani novinar g. Janez Gregorin, ki je sodeloval v uredništvih »Slovenskega doma« in »Slovenca«. Štel je komaj 31 let. Kdor je prišel kdaj z njim v družbo, ga je poznal kot izredno prijetnega družabnika. Zato je bil povsod priljubljen, posebno še, ker je bil v vsem svojem gledanju na svet in življenju strpen in je našel razumevanje tudi za tistega, ki se z njim ni strinjal. Pokojnik se je uspešno udeleževal v svojem poklicnem delu. Mnogo se je bavil tudi s prevajanjem in je napisal že samostojno povest »V peščevju«, ki je izšla kot podlistek. Prezgodaj umrlemu tovarišu bomo ohranili najlepši spomin!

* Kmetovalce in najemnike zemljišč, ki želijo semenski krompir, vabi mestni kmetijski odsek, naj mu v sobi 35, v Beethovnovi ulici 7 prijavijo množino, za katero se obvezno zanimajo. Cena bo približno 2.25 do 2.50 lire za kg; določil bo ceno pozneje Visoki komisariat. Vsak mora prinesiti s seboj osebno legitimacijo, posestni list ali izvleček iz zemljiške knjige ali najemno pogodbo, torej listine, kjer je razviden obseg zemljišča, ki

je njegovo ali ga ima v najemu. Naznanila bo sprejemal urad od 15. do 25. t. m. med dopoldanskimi uradnimi urami, od 8. do 12. ure. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati.

* Najvišje cene za laneno seme. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil, da znaša najvišja cena lanenega semena letošnje letine od pridelovalca do tvrdk 450 lir za metrski štot, za zdravo blago, razsuto, z največ 4 odstotki primesi, po uzancih ljubljanske borze, franko prodajalčev skladišče. Kršitelji se kaznujejo v denarju do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. Vselej se odredi zaplomba proizvoda.

Trieste — Gorizia

Hrvatsko odlikovanje kvestorja Messane. Zavljo zaslug za uspešno sodelovanje s hrvaškimi oblastmi ob priliki službovanja v Ljubljani je bil odlikovan triestinski kvestor Messana z velikim redom kralja Zvonimira prve stopnje z zvezdo.

Vlak z nemškimi vojnimi ranjenec je prispel na železniško postajo v Goriziji. Nemške vojne ranjence, ki so se potem odpeljali v razna okrevališna mesta ob morju, so ob postanku vlaka pozdravili predstavniki oblastev in fašijskih združenj.

Iz Spodnje Štajerske

Državno delovno taborišče na Pragerskem so odprli pred dnevi. Delovne edince so se nastanile v ondnotnem gradu, ki je zdaj preurejen za stalno taborišče obvezne delovne službe.

Spodnještajerski delovni mošje v Gradcu. S posebnim vlakom je prispelo v Gradec 700 delovnih moš s Spodnjega štajerskega, ki bodo v okviru državne delovne službe zaposleni v raznih nemških pokrajinah.

Smrt bivšega laporskega župana. V Laporju pri Slovenski Bistrici je umrl v lepi starosti 77 let Štefan Sagadin, bivši dolgoletni župan. Pokopali so ga ob številni udeležbi pogrebcev. Blag mu spomin!

Zrtve mladostne objestnosti. Albin Oprešnik, 18letni kmečki fant iz Čreta pri Celju, je z domačimi delal na polju. Na lepem pa je delo pustil in začel kljub svarilu plezati po električnem drogu. Komaj je prispel do vrha in se dotaknil žice, je obupno kriknil in padel na zemljo. Vsega ožganega so pripeljali v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

Iz Gorenjske

Smrtna nesreča državnega uradnika. Erik Mühle, uradnik v Kranju se je smrtno ponesrečil na uradni vožnji. V počaščenje pokojnika je bila pred uradom deželnega svetnika v Kranju prirejena žalna svečanost. Truplo je bilo prepeljano v rodni kraj Halle ob Sali.

Iz Hrvatske

Odposlanec bolgarskega kralja Borisa pri Poglavlju. Te dni so v Zagrebu svečano proslavili bolgarski narodni praznik: 24-letnico vladanja carja Borisa III. in 34-letnico razglasitve neodvisne Bolgarije. Bolgarski poslanik Jordan Mečkarov je priredil v poslaništvu recepcijo, kateri so prisostvovali Poglavlju odposlanec general Perčević, zastopniki tujih držav, člani hrvatske vlade na čelu z maršalom Kvaternikom in zastopniki ustaškega gibanja.

Hlinkova mladina na Hrvatskem. V Zagreb je prišlo te dni odposlanstvo Hlinkove mladine, ki je takoj odpotovalo v Borovo, kjer se je udeležilo dvodnevne tečaja vodstvene šole ustaške mladine. Odposlanstvo je štel 24 članov in je bilo že drugo, ki se je letos udeležilo taborenja in tečaja hrvatske ustaške mladine. V kratkem prispje v Borovo tudi odposlanstvo bolgarskega mladinskega združenja Branika.

Travnike in pašnike bodo preoral. Veliko županstvo za Posavje je odredilo, naj se preorjejo vsi travniki in pašniki, kolikor so prikladni za njive in če niso neogibno potrebni za pašnike. To novo polje naj se zaseje z žitom ali deteljo. Vse druge travnike je treba skrbno gojiti, da se bo pridelalo na njih čim več krme.

Petleten izreden računar. O zagrebškem čevljarju Fočiću gre glas, da je oče otoka, ki je izreden računar. Ta njegov otrok ni samo najboljši računar v svojem razredu, temveč je tudi zmožen izvesti najtežje račune, pri kakršnih se morajo še profesorji poslužiti svinčnika, če jih hočejo rešiti. Cudoviti otrok šteje komaj dobrih pet let.

Obsojen na smrt in pomiloščen. Te dni se je moral zagovarjati pred naglim sodiščem v Požeji dr. Dragan Dujmović. Obtožnica mu je očitala, da je zavestno zavedel organe državnega ravnateljstva za obnovo, da so pristransko ocenili posestvo Draganlug samo na 1.651.133 kun namesto na 4 milijone kun, kolikor je v resnici vredno. Razen tega mu je obtožnica očitala tudi več manjših prestopkov. Zdravnika dr. Dujmović je bil obsojen na smrt, potem pa pomiloščen na do smrtno temnico.

Zaljubljenemu pisarju se lažni obnesla

Orientalna zgodba

Hasan Hilmi je bil pisar. Toda ni bil pisar v kakšni pisarni, bil je pisar za vsakogar, čisto navadni pocestni pisar. Na oglu glavnega trga pod obokom med dvema hišama je stala njegova nizka mizica, zraven pa sta bili pogrnjeni dve preprogi; na eni je čepel on, druga pa je čakala ljudi, ki niso znali pisati, pa jim je on za nekaj novčičev pisal pisma.

Hasan Hilmi je bil mlad, in kadar mu je bilo dolg čas, se je oziral za dekletki, ki so hodila mimo. Ena mu je bila posebno všeč. Pogosto je stopala čez trg in nosila lončene vrče. Tja nekam je hodila, kjer so prodajali lončarji svoje blago.

Ko je šla neko jutro spet mimo njega, sklonjena pod težo svojega bremena, je Hasan stopil k njej in ji brez besede pomagal vzeti breme z ramena.

»Prav ljubezniv si, Hasan,« je reklo dekletko.

»Kaj me poznaš?« je vprašal on.

»Seveda te poznam. Ti si Hasan Hilmi, ki za denar drugim opravljaš pisanje.«

»Od tebe bi za svoje delo nikdar ne zahteval plačila.«

»Hvala,« se je zahvalila ona, »zakaj pisati se nisem nikoli učila.«

»Alahu bodi hvala, da ne znaš pisati.«

Čez nekaj dni je prišlo dekletko k Hasanu:

»Rada bi, da bi mi napisal pismo.«

»Komu pa?« je vprašal veselo.

»Nekomu, ki ga ljubim.«

»Kako mu je pa ime?«

»Ali je potrebno, da ti izdam to skrivnost?« je vprašala in zardela.

Hasan ni razumel njene rdečice in si je mislil:

»Mene ima rada, samo sram jo je, da bi mi to naravnost povedala.« Glasno pa je rekel:

»Seveda moram vedeti, ker moram pismo vtekiniti v ovitek in na ovitku mora biti napisano, komu hočeš pismo poslati. Samo tako lahko pošta pismo dostavi. No, kdo je, ki mu pišeš?«

Ona je zatislila oči in zašepetala:

»Jedi Abduraman mu je ime.«

Hasana je grenko zgrabilo okrog srca.

»Kako? Jedi Abduraman?« S trepetajočim glasom je pristavil: »Kje pa stanuje?«

»Živi vse leto v Ankari v veliki vojašnici.«

»Vojak,« je zamrmral Hasan. »No, kaj naj mu pa sporočim?«

»Piši Jedi Abduramanu, da zvesto čakam nanj, ker samo on prebiva v mojem srcu. Prosim ga, naj me napravi srečno in naj kmalu pride, ker je moj oče privolil in me sme zdaj vzeti za ženo. In Jedi Abduraman naj kmalu odgovori.«

In Hasan Hilmi se je sponill neke sure v Koranu. Neke vrsta te sure se glasi: »Nepošteni napravijo laž iz resnice, preden moreš obrniti dlan.« Prijel je torej za pero in pisal:

»Jedi Abdurman, vedi, da te ne čakam več, ker ljubim nekoga drugega. Ne sprav-

lčaj me v nesrečo in ne hodi več za mano. Tudi moj oče te ne mara. Na to pismo mi mi ne odgovarjaj... Fatma.«

Potem je Hasan Hilmi napisal naslov na ovitek in dal pismo Fatmi. Pismo je prišlo v Ankaru v roke Jedi Abduramanu, ki je tam služil pri vojakih. Jedi Abduraman, ki ni znal ne pisati in ne brati, je dal pismo svojemu prijatelju Halilu Ibrahimu, ki je bil njegov vodja, in ga vprašal:

»Kdo mi pošilja pismo? Bodi tako dober in mi ga preberi!«

»Fatma ti je pisala,« je odgovoril Halil in čital pismo najprej tiho sam zase.

»Fatma!« je vzkliknil Jedi Abduraman.

»Strastno jo ljubim, Fatmo, in če me zdaj ne mara več, potem, zaklinjam se pri poroku, potem se ubijem.«

Toda tisti vrstica v koranu, ki se glasi: »Nepošteni napravijo laž iz resnice, preden moreš obrniti dlan,« se končuje s pristavkom: »toda pravični izpreminjajo laži onih spet v resnico.«

Halil Ibrahim ni vedel, kaj je napisano v tej suri, toda ker je bil dober človek in je imel mnogo sočutja v srcu, je čital Jedi Abduramanu prav nasprotno, kakor je bilo zapisano v pismu:

»Moj dragi Abduraman, vedi, da bom do konca svojega življenja zvesto čakala nate, ker samo tebe nosim v svojem srcu. Napravi me srečno in zahtevaj dopust, pridri k meni, zakaj pričakujem te z odprtimi rokami. Moj oče je privolil, da postanem tvoja žena. Hitro odgovori ali pa kar pridri k svoji iskreno te ljubeči Fatmi.«

Dopust mu je bil dovoljen, toda Abduraman ni šel sam domov, njegov prijatelj in vodja je šel z njim. Misli si je: če pusti prijatelja samega, se lahko zgodil, da bo dal pismo še komu čitati in bo tako izvedel resnico. Dobro bo pa tudi, če bo govoril s Fatmo in z njenim očetom.

Toda vsega tega ni bilo treba, zakaj komaj je Jedi Abduraman prestopil prag Fatminega doma, mu je deklica padla okrog vratu in ga vsa srečna objela.

»Kaj se je le zgodilo?« se je začudil Halil Ibrahim. »Ali so morda zli duhovi zmešali pismo? Toda zlih duhov ni, kjer ni zlih ljudi.«

Pa je vprašal Fatmo:

»Komu si dala pisati pismo?«

»Hasan Hilmi ga je napisal,« je odgovorila ona. »Njegova miza je na glavnem trgu pod velikim obokom.«

»Ta dobi od mene nekaj krepkih brc,« se je odločil in je še tisto uro izvršil svoj namen.

»Mohamed ima prav,« je vzdihoval Hasan Hilmi in se otipaval. »Nepošteni napravijo laž iz resnice, preden moreš obrniti dlan; toda pravični izpreminjajo laži onih spet v resnico.«

Nafta je nastala iz grobišč morskih živali Taka grobišča so včasih strahotno velika

Glede nastanka sirovega petroleja ali nafte se je do nedavno bil srdit boj med zagovorniki dveh različnih naziranj. Večinska skupina je zagovarjala slavnega Rusa Mendelejeva, ki je že l. 1877. izrekel domnevo, da je nastal sirovi petrolej iz kovinskih karbidov in vodne pare v globokih plasteh naše zemlje. Manjša skupina, ki je zdaj končno nekako zmagala, pa zastopa mnenje naravoslovcev Englera in Hoferja, ki trdita, da je sirovi petrolej razkrojni proizvod morskih živali in v majhnem odstotku tudi nekaterih rastlin.

Po tem naziranju, ki ga poleg omenjenih dveh zagovarjajo tudi še mnogi učenjaki, si razlagamo nastanek sirovega petroleja na ta način, da se je morsko dno na posameznih mestih prav naglo dvignilo, tako da so se na mah znašli na suhem veliki morski zalivi, v katerih je poginilo vse živalstvo. Pri raziskovanju morskega dna znanstveniki tudi zadaj čisto naleteli na velikanska grobišča morskih psov, kitov in drugih morskih živali, ki se z obilico planktona pomešani pogrezajo na mirnih mestih morskoga dna in iz katerih v stotisočletjih nastajajo nove kopalne.

Kako velikanska utegnejo biti ta živalska grobišča, lahko posnemamo iz poročil pomorščakov, kolikor so seveda prestala ostro kritiko znanstvenih preskušnje. Tako je l. 1890. plul neki parnik celih 57 ur skozi roj morskih koblic, ki ga je močan severni veter zanesel v Rdeče morje. V poletnih mesecih l. 1880. je bil Mehikanski zaliv na površini 275 kvadratnih kilometrov pokrit z mrtvimi zelenimi morskimi želvami. Na obrežju sibirskih rek Oba in Irliša so l. 1897. opazovali

skoro 250 kilometrov dolg vlak mrtvih rib, ki so bile nagrmadene na nekaterih mestih v pet metrov debeli plasti, in l. 1882. je tamkaj opazoval neki parnik na dolžini 230 kilometrov neprekinjeni roj gnijočih rib.

Ze ti primeri kažejo, da sirovin, iz katerih narava napravlja sirovi petrolej, res ne manjka. Sam nastanek petrolejskih ležišč iz teh sirovin si učenjaki tako razlagajo, da se živalska grobišča pokrijejo s plastmi peska in glina, nato pa se začne sestavine živalskih trupel, ki vsebujejo dušik, počasi razkrajati, pri čemer se tvorijo ogljikovi vodiki v sirovi petrolej, ki se, ker ga navzgor ne puste neprodušne plasti, pod velikim pritiskom počasi izriva in praznine in razpoke zemeljske skorje v soseščini.

Omeniti je še treba, da so najnovejša raziskovanja Črna in Kaspijskega morja tudi tu odkrila velikanska živalska grobišča. Vse petrolejsko ozemlje na Krimu, ob Karpatih, v Rumuniji in ob Črnem morju je ostalo kot spomin na velikansko morje, polno živalstva, ki je v pradavnini pokrivalo ta košček zemlje.

Glavna sestavina petroleja so ogljikovi vodiki. Sirovi petrolej ali nafta nam daje pri predelavi zapovrstjo: gasolin, bencin, petrolej, eter, ligroin in kerosin. Ostale maščobe iz nafte se pokurijo ali pa predelajo v mazalno olje, asfalt in nekatere druge reči. Za sirovin petrolejem je sicer treba vdrati čedalje globlje v zemljo (v globčino preko 2000 metrov ni nič nenavadnega), vendar pa se ni bati, da bi sirovega petroleja v doglednem času zmanjkalo.

PO SVETU

Kaj se zgodi v eni uri na vsem svetu

Marsikdo izmed vas si je že mislil, kaj se neki godi na svetu prav v tem trenutku. To bi bil strašno zanimiv pogled, če bi na mah zagledali dve milijardi ljudi, ki žive na vesoljnem svetu, in videli, kaj se godi z njimi v tem trenutku. V trenutku, ko čitaš »Domovino« pri zajtrku, po obedu, grmijo nekje na bojišču topovi, drdrajo strojne puške, brnijo motorji letal. Nekaj sto kilometrov dalje od bojišča ljudje mirno delajo. Medtem ko v Moskvi obedujejo, so v Londonu pozajtrkovali in na ladjah, ki plovejo v Ameriko, šele pripravljajo zajtrk. Če bi stekli po poldnevniku, da bi mogli videti, kaj delajo ob istem času ljudje, bi predvsem opazili veliko razliko v obleki in potem morda v jedi. Laponec se masti s koščkom ribe v času, ko pije Slovenec kavo, prebivalec Severne Amerike uživa dateljne. Kadar je v Srednje Evropi zima, žge v Afriki sonce in v južni Afriki je pomlad. Kadar mi računamo, kakšna je bila letina, bodo v Avstraliji, južni Afriki in Ameriki šele sejali.

Kaj se odigrava v eni uri na vesoljnem svetu? Kakor vidimo, povsod isto. Ljudje jedo, spe, se rode in spet umirajo.

V eni uri prehodi naša zemlja na poti okrog sonca 1776 km, kar je oddaljenost, ki jo moderno letalo preleti v petih urah, brzi vlak v 18 urah in popotnik približno v dveh mesecih, ako hodi po osem ur na dan. V eni uri se rodi 5440 otrok in umre 4630 ljudi, izmed teh je 15 umorjeno. V eni uri je 1200 porok in 85 razporok. V eni uri se zgodi 198.000 kazenskih prestopkov. Seveda so to številke za mirni čas.

Kako različne so socialne razmere, dokazuje najbolje primerjava plače ravnatelja orjaškega ameriškega industrijskega podjetja s plačami kitajskega delavca. Prvi zasluži v eni uri 5000 lir, drugi pa samo okoli 50 centezimov.

Medtem ko delamo, jemo, spimo in se zabavamo, zbirajo novinarji poročila in stroji tiskajo, da bomo izvedeli, kaj se godi po svetu. Več ko 16 milijonov izvodov vržejo stroji v eni uri v svet. Prejemamo pisma in brzojavka. Na poštah uradnih vsega sveta pojejo brzojavi in prenašajo važna poročila. V eni uri gre v svet 137.000 brzojavk. Pošta dostavlja tudi zavitke blaga in daril. V eni uri se dostavi na svetu 1.141.600.000 zabojev.

Po vojni si bo lahko vsakdo kupil avto

Tvornice avtomobilov so zdaj pretežno v službi vojne industrije. Toda lastniki teh tvornic mislijo že zdaj, ko se grme na vseh bojiščih topovi, na čase, ko ne bo treba več izdelovati tanke, topove, letala in podobno in ko se bo spet začela konkurenčna borba za najboljši in najcenejši avtomobil. Tudi na tem področju se obetajo velike spremembe. Avtomobil, ki je bil vse do zadnjega dostopen le imovitim slojem, naj postane ljudsko vozilo. V Nemčiji so mislili na to že pred vojno, ko so začeli pripravljati tako zvaní ljudski avtomobil, ki naj bi si ga nabavil z majhnimi prihranki sleherni delavec. Na nekem posvetu avtomobilskih strokovnjakov so razpravljali o tem avtomobilu bodočnosti.

Bodoči avtomobil bo podoben velikemu hrošču. Zgrajen bo iz najlažje kovine, to je aluminija, tako da ne bo tehtal več kakor okrog 500 kg. Zdajšnji avtomobili so težki povprečno 1300—2000 kg. Motor bo nameščen zadaj, pogonsko sredstvo pa bo bencin za letala. Kolesa bodo mnogo manjša od zdaj običajnih in bodo imela največ 32 cm premera, da se bo na ta način štedilo z gumo. Gornji deli bodo izdelani iz neke prozorne snovi. Na ta način bo tudi iz zaprtega voza omogočen razgled na vse strani. Načrti so torej že izdelani in tvornice bo dovolj na razpolago, ko bo vojna končana.

Japonske navade so svojevrstne

Na Japonskem so čisto drugačne navade kakor pri nas. Če se na primer v družbi komu kolca, ni to nič nedostojnega, temveč prav nasprotno: to smatra vsa družba za počastitev. Če se japonski veljak napije in meri cesto, poročajo o tem vsi listi na prvem mestu, kajti pijanost na Japonskem ni sramota. Severnozpadni kot vsakega japonskega vrta je zasajen z gostim grmičevjem, ker prihajajo iz te smeri zli duhovi, ki naj jih

grmovje zadržuje. Nihče na Japonskem noče imeti hišni številki 4 in 49, ker prinašata ti številki nesrečo. Znak za številko 4 je v japonsčini namreč podoben znaku za smrt, a številka 9 pomeni žalost. Če je oficir obsojen na smrt z ustrelitvijo, postavi obsojenca za zaveso, ker navadni vojak ne sme videti, da strelja svojega predstojnika. Starosti človeka na Japonskem ne štejejo še le od rojstva, temveč od dneva spočetja. Čašo čaja je treba na Japonskem izpiti v treh požirkih. Več ali manj požirkov velja za skrajno nedostojnost.

Pri nas so gospodinjje ponosne, če imajo v zglavnkih najboljše perje, ponos japonske gospodinjje pa so zglavniki iz najtršega lesa. Prodajalci listov so na Japonskem na boljšem kakor pri nas. Če izide pri nas posebna izdaja, postanejo prodajalci od samega kričanja hripavi. Na Japonskem oznanjajo posebne izdaje z zvočniki. Natakarice v japonskih kavarnah ali prav za prav čajarnah imajo naslov »gospod gospodična«, kačja juha pa je na Japonskem najiminennejša slaščica.

× **Ukinitve političnih komisarjev v sovjetski vojski.** Iz Stockholma poročajo: Po Stalinovem povelju so bili odstavljeni politični komisarji v ruski vojski in bodo zdaj dodeljeni v svoje oddelke v svojstvu podpoveljnikov.

× **Najdaljše sanje trajajo kvečjemu poldrugo minuto.** Če se človeku ponoči sanja, misli, ko se zbudi, da so sanje trajale dolgo časa. Toda neki ameriški učenjak je ugotovil, da najkrajše človekove sanje trajajo komaj kakšnih pet sekund, najdaljše pa kvečjemu poldrugo minuto.

× **Koliko besed izgovori človek vsak dan.** Neki švicarski raziskovalec se je podrobno bavil z vprašanjem, koliko besed izgovori dnevno človek. Ugotovil je, da izgovorimo dnevno okoli 18.000 besed.

× **Deklica z zobmi, ki nimajo živcev.** Neki zobozdravnik v Stockholmu je odkril pri neki deklici nevsakdanje svojstvo. Med tem ko se je mudil s popravljanjem njenih zob in je baš vrtal, jo je vprašal, ali jo kaj boli. Deklica mu je odgovorila, da je še nikoli v življenju niso boleli zobje in da tudi zdaj nič ne čuti. Zdravnik je napravil rentgenski posnetek in ugotovil, da njeni zobje nimajo živčnih kanalov, da torej nimajo živcev.

× **Kitajski bojni voz pred 2200 leti.** Kitajci so se približno 300 let pred Kristusovim rojstvom posluževali na svojih bojnih pohodih neke vrste bojnega voza, ki bi ga mogli označiti za predhodnika današnjih oklopnih voz. Ta bojni voz je na sprednji strani ščitil pred puščicami zelo debel ploh. V voz so bili vpreženi štirje konji, oblečeni v prsne oklepe in usnjena pregrinjala. Na vozu je lahko stalo približno 15 mož, oboroženih s sulicami, helebardami in sekirami. Vozovi so nastopali skupno s peči in konjenico ter so skušali napraviti v sovražnih vrstah vrzel.

× **Največja zdravniška skrivnost.** Leta 1738. je umrl sloveči holandski zdravnik dr. Boerhave. V njegovi zapuščini so našli skrbno zavito in zapечат denarček z napisom: Edinstvene in najgloblje skrivnosti zdravilstva. Zdravnikova zapuščina je prišla na javno dražbo, na kateri se je zbralo mnogo kupcev. Med njimi je bilo zlasti mnogo takih, ki bi bili radi kupili zavitek. Ljudje so mislili, da bi si lahko s temi skrivnostmi podaljšali življenje. Naposled je prišel tudi ta zavitek na vrsto. Neki znanec umrlega zdravnika je ponudil za nj 20.000 mark in izključevalec mu ga je tudi prisodil. Ves srečen je odnesel mož zavitek domov, kjer ga je z drhtečimi rokami odvil. V njem je pa našel nekaj praznih listov papirja, a na enem je bilo z velikimi črkami zapisano: Imej glavo na hladnem in noge na toplem, pa boš sam sebi najboljši zdravnik!

× **Iz strahu pred hudimi duhovi izdirajo ženskam zobe.** Na otoku Sumatru so se ohranili med prebivalci mnogi čudni običaji. To velja posebno za pleme Batakov. To pleme je bilo prvotno ljudozbrsko. Ženske tega plemena so brez zob, kajti po starem običaju izdero deklicam vse zobe, ko izpolnijo 14 let. To običaj izvira iz starega ljudskega praznoverja. Bataki, ki se preživljajo po večini z rižem, verujejo, da prebiva v rižu duša nekega boga, ki se mu ne sme zgoditi nič hudega. Če bi riž grizil z zobmi, bi bilo v njem prebivajoče božanstvo tudi strto in bi se izpremenilo v nevarnega hudobca, ta bi se pa naselil v človeku. Zato populijo deklicam zobe, da se jim ni treba pozneje bati, da bi se naselil v njih zli duh. Izdiranje zob je vedno združeno s posebno ceremonijo. Zbero se vsi sorodniki in prijatelji dekleta in med izdiranjem zob prepevajo, vmes pa bobnajo, da pregluše bolestrne krike dekleta, ki mora prenašati silne bolečine, saj gre po večini za zdrave zobe.

SMEŠNICE

Če te ženske motijo

Nože brusi Jakec, novce zbira in po ženskah lepih se ozira, saj brez konca mimo hodijo, Jakcu po možganih brodiho.

Če posebna pridé lepota, Jakcu kar žarijo lica. zraven ognjevitó nož ostrí, da se brusni kamen kar iskri.

Ni spreveda deklicé nikdar konec, ki edino rima z njim se lonec. Jakca glej, kako oči vrtil; nič ne ve, kaj z nožem se godi.

Ko napósled se na brus ozre, mine hitro ga veselje vse, saj odbrusil skoro ves je nož, ko oči je pasel mladí mož.

TEZAVNA ZADEVA

A: »Ali ste že čuli o včerajšnjem škandalu? Direktor splošne zavarovalnice Robavs je zalotil sinoči trgovca Mrdana v naročju gospe Robavsove.«

B: »Jezus Marija! Gotovo ga je ubil.«
A: »Kaj še! Še lasu mu ni skrivil!«
B: »Kako to? Robavs je znan kot zelo ljubosumen in nasilen človek...«
A: »Že res, toda Mrdan je pri njem zavarovan zoper življenjske nezgode.«

V GOSTILNI

Gost: »Ni mogoče, da sem izpil deset vrčkov piva. V moj želodec jih gre največ osem.«
Natakar: »Zdi se mi, da je to točno, kajti devet in deseti sta vam stopila v glavo.«

PREVEČ

Lekarnar: »Tu imate uspavalne praške. To zadostuje za teden dni.«
Gašper: »Hvala lepa, toda tako dolgo pač ne želim spat!«

V SOLI

Učitelj: »Mihec, barometer je padel. Kaj lahko sklepamo iz tega?«
Mihec: »Da žebelj, na katerem je visel, ni bil dobro zabiti v steno...«

LOČITEV ZAKONA

Sodnik: »Gospa, imate še kake posebne želje?«
Gospa: »Da! Najljubše bi mi bilo, da se otroci priznajo mojemu možu, avto pa meni!«

V TRGOVINI S PTICAMI

Gospa bi rada kupila mlado papigo.
»Vzemite tole, ki bo živela še dvesto let,« ji pravi trgovec.
»Toda če ne bo res, vam jo prinesem nazaj, da mi vrnete denar,« odvrne gospa.